

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

**Zasady ubiegania się o dofinansowanie
w ramach Działania 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*
Poddziałania 7.2.1 *Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane
przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne*
w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego
na lata 2014 – 2020**

Spis treści

Spis treści	2
1. Przedmiot naboru oraz podstawa prawna i dokumenty programowe	4
1.1. Przedmiot naboru	4
1.2. Podstawa prawna i dokumenty programowe.....	8
2. Informacje ogólne	14
2.1. Informacje o naborze.....	14
2.2. Kwota środków przeznaczona na dofinansowanie projektów	15
2.3. Forma finansowania	16
2.4. Procedura wyboru projektów do realizacji.....	17
2.5. Zasady dokonywania oceny formalno-merytorycznej	20
2.6. Procedura wycofania wniosku	22
3. Wymagania dotyczące naboru	22
3.1. Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie	22
3.2. Wymagania dotyczące grupy docelowej.....	23
3.3. Wymagania czasowe	24
3.4. Wymagania finansowe	24
3.5. Reguła proporcjonalności.....	25
3.6. Wymagania dotyczące partnerstwa	26
3.7. Wymagania związane z realizacją projektu	29
3.8. Wymagane załączniki na etapie podpisywania Zobowiązania/Umowy	30
4. Kryteria wyboru projektów i sposób ich weryfikacji.....	32
4.1. Wymogi formalne	32
4.2. Kryteria formalne	33

4.3.	Kryteria dostępu	36
4.4.	Kryteria merytoryczne o charakterze horyzontalnym	43
4.5.	Ogólne kryteria merytoryczne punktowe	46
5.	Pomoc publiczna/pomoc de minimis	51
6.	Informacje dodatkowe/wymogi.....	53
6.1.	Zasady ogólne	53
6.2.	Zasady realizacji wsparcia w ramach typu 1: Projekty poprawiające dostęp do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym działań na rzecz usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą.....	60
6.3.	Zasady realizacji wsparcia w ramach typu 2: Projekty poprawiające dostęp do usług opiekuńczych i asystenckich	70
6.4.	Zasady realizacji wsparcia w ramach typu 3: Projekty zwiększające dostęp do mieszkalnictwa wspomaganego	85
6.5.	Instrukcja dotycząca podziału środków zgodnie z algorytmem.....	88
7.	Załączniki	91

1. Przedmiot naboru oraz podstawa prawna i dokumenty programowe

1.1. Przedmiot naboru

1.1.1. Przedmiotem naboru są projekty określone dla Osi Priorytetowej 7 *Włączenie społeczne*, Działania 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*, Poddziałania 7.2.1 *Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne*, Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+).

1.1.2. W ramach naboru można realizować następujące typy¹ wsparcia:

- 1) Projekty poprawiające dostęp do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym działań na rzecz usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą. Możliwy zakres usług określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej²;

Możliwa jest realizacja działań prewencyjnych mających ograniczyć umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej poprzez usługi wsparcia rodziny oraz działań prowadzących do odejścia od opieki instytucjonalnej, tj. od opieki świadczonej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 dzieci do usług świadczonych w lokalnej społeczności poprzez tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych poniżej 14 dzieci³.

- 2) Projekty poprawiające dostęp do usług opiekuńczych i asystenckich;

- Usługi opiekuńcze są świadczone dla osób niesamodzielnnych.

Wsparcie dla usług opiekuńczych odbywa się poprzez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności. Tworzone miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być miejscami:

- a) stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego;

¹ W ramach jednego projektu Beneficjent może łączyć dopuszczone w działaniu typy realizowanych operacji.

² Wsparcie dla rodziny i pieczy zastępczej odbywa się zgodnie z ww. ustawą. Z EFS nie są finansowane świadczenia wypłacane na podstawie tej ustawy. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu.

³ Nie są tworzone nowe miejsca w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób.

b) stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego.

Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych.

Aby umożliwić pozostanie osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych w lokalnej społeczności, dopuszcza się finansowanie działań pozwalających tym osobom na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działań zwiększających mobilność, autonomię, bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsca pracy lub ośrodka wsparcia). Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS lub w ramach cross-finansingu.

Możliwe jest wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w usługach opiekuńczych np. teleopieki, systemów przywoławczych.

Możliwa jest realizacja działań wspierających opiekunów faktycznych w opiece nad osobami niesamodzielnymi, w szczególności:

- a) kształcenie, w tym szkolenie i zajęcia praktyczne oraz wymianę doświadczeń dla opiekunów faktycznych, zwiększających ich umiejętności w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi;
 - b) poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych;
 - c) tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych w formie pobytu całodobowego lub dziennego,
 - d) sfinansowanie usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.
- Usługi asystenckie są świadczone dla osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie świadczone w ramach usług asystenckich jest wsparciem wysokiej jakości dostosowanym do indywidualnych potrzeb osób wynikających z poszczególnych

rodzajów niepełnosprawności oraz zakresu czynności wykonywanych przez asystenta w ramach usługi asystenckiej. Usługi asystenckie mogą być świadczone przez asystentów osób niepełnosprawnych, którzy ukończyli kształcenie w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184, z późn. zm.)* lub przez asystentów osobistych posiadających doświadczenie w realizacji usług asystenckich lub odpowiednie przeszkolenie, przy czym istnieje możliwość przeszkolenia asystentów w ramach projektu przed rozpoczęciem świadczenia przez nich usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Możliwe jest sfinansowanie usługi asystenckiej w celu umożliwienia jej opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.

3) Projekty zwiększające dostęp do mieszkalnictwa wspomaganego.

Wsparcie dla mieszkań wspomaganych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspomaganych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych możliwie jest tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu.

W przypadku mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r., o pomocy społecznej, stosowany powinien być standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ww. ustawy.

W przypadku innych form mieszkań wspomaganych, mieszkania te powinny spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności.

1.1.3. Beneficjent realizujący projekt musi dążyć do osiągnięcia celu Programu, który wyrażony jest wartością zaplanowanych do realizacji wskaźników. Wnioskodawca powinien tak planować działania, aby osiągnąć wskaźniki zaplanowane w ramach naboru (relacja nakład/rezultat).

Wskaźniki stosowane w ramach naboru oraz ich planowane wartości do osiągnięcia przez IZ WRPO 2014+:

Wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Jednostka miary	Wartość wskaźnika planowana do osiągnięcia w ramach alokacji dostępnej dla Poddziałania 7.2.1
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt.	69

Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Wartość wskaźnika planowana do osiągnięcia w ramach alokacji dostępnej dla Poddziałania 7.2.1
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	10 660

1.1.4. Wnioskodawca ma obowiązek wybrania z listy wskaźników rezultatu bezpośredniego oraz wskaźników produktu, stanowiącej załącznik nr 7.1 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie w ramach Działania 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*, Poddziałania 7.2.1 *Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne* w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 (zwane dalej Zasadami ubiegania się o dofinansowanie), wszystkich wskaźników adekwatnych do planowanych działań w projekcie oraz monitorowania ich w trakcie realizacji projektu. Jednocześnie Wnioskodawca ma obowiązek wybrania przynajmniej jednego wskaźnika kluczowego, który został uwzględniony we Wspólnej Liście Wskaźników Kluczowych (WLWK) - stanowiącej załącznik nr 2 do *Wytucznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*. Wskaźniki kluczowe możliwe do zastosowania w ramach danego naboru zostały wskazane w załączniku nr 7.1. Dodatkowo, w celu monitorowania stanu wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach WRPO 2014+, Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie powinien wybrać adekwatny do zaplanowanego wsparcia typ projektu. Należy wybrać wszystkie adekwatne do realizowanych działań typy projektów. Wykaz typów projektów stanowi załącznik nr 7.2 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie.

1.2. Podstawa prawna i dokumenty programowe

1.2.1. Nabór jest organizowany w oparciu o następujące dokumenty:

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289);
- 2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str 470 z późn. zm.);
- 4) ustawę z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1146 z późn. zm.), zwana dalej ustawą wdrożeniową;
- 5) ustawę z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r., nr 59, poz. 404 z późn. zm.);
- 6) ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 584 z późn. zm.)
- 7) ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.);

- 8) ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), zwana dalej ustawą o finansach publicznych;
- 9) ustawę z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r., poz. 769);
- 10) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.), zwana dalej ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 11) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), zwana dalej ustawą o pomocy społecznej;
- 12) ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r., nr 231, poz. 1375 z późn. zm.);
- 13) ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.);
- 14) ustawę z 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2006 r., nr 94, poz. 651 z późn. zm.);
- 15) ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., nr 127, poz. 721 z późn. zm.);
- 16) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286);
- 17) ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r., nr 43, poz. 225 z późn. zm.);
- 18) ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 149);
- 19) ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 618 z późn. zm.);
- 20) ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 581 z późn. zm.);

- 21) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.);
- 22) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- 23) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r., poz. 382);
- 24) ustawę z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2005 r., nr 17, poz 141 z późn. zm.);
- 25) ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);
- 26) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2010 r., nr 125, poz. 846);
- 27) rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r., poz. 1073);
- 28) rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy *de minimis* w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r., poz. 488);
- 29) rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2009 r., nr 223, poz. 1786);
- 30) rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1);
- 31) rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107

- i 108 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1);
- 32) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń na rzecz sektora finansów publicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1065);
- 33) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012 r., poz. 184 z późn. zm.);
- 34) rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., nr 189, poz. 1598 z późn.zm.);
- 35) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2012 r., poz. 305);
- 36) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2010 r., nr 238, poz. 1586 z późn.zm.);
- 37) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., nr 274, poz. 1620);
- 38) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. z 2011 r., nr 272, poz. 1608);
- 39) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. 2012, poz. 7, z późn. zm.)
- 40) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, MPiPS, Załącznik do uchwały nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. (Monitor Polski 2014 r., poz. 811 tom 1);

- 41) Regionalny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Wielkopolskim na lata 2013-2020, Załącznik do uchwały nr 2878/2012 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 grudnia 2012 roku;
- 42) Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności, Europejska Grupa Ekspertów ds. Przejścia od Opieki Instytucjonalnej do Opieki świadczonej na poziomie Lokalnych Społeczności, listopad 2012;
- 43) Wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej w celu przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności – zestaw narzędzi, Europejska Grupa Ekspertów ds. Przejścia od Opieki Instytucjonalnej do Opieki Świadczonej na Poziomie Lokalnych Społeczności, listopad 2012 r.
- 44) Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa z dnia 21 maja 2014 r.;
- 45) Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, przyjęty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 17 grudnia 2014 r. (zwany dalej WRPO 2014+);
- 46) Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 przyjęty przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, w grudniu 2015 r. (zwany dalej SZOOP);
- 47) Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020 zatwierdzone w dniu 3 marca 2015 r.;
- 48) Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020 zatwierdzone w dniu 31 marca 2015 r.;
- 49) Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 zatwierdzone w dniu 10 kwietnia 2015 r. (zwane dalej Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności);
- 50) Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 zatwierdzone w dniu 22 kwietnia 2015 r.;

- 51) Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020 zatwierdzone w dniu 30 kwietnia 2015 r.;
- 52) Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 zatwierdzone w dniu 8 maja 2015 r.;
- 53) Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 zatwierdzone w dniu 28 maja 2015 r.;
- 54) Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 zatwierdzone w dniu 28 maja 2015 r. (zwane dalej Wytycznymi w obszarze włączenia);

W przypadku zmiany ww. dokumentów w trakcie trwania naboru, Wnioskodawcę ubiegającego się o dofinansowanie oraz Beneficjenta realizującego projekt obowiązują aktualne wersje dokumentów.

Zgodnie z art. 41 ust. 3-5 ustawy wdrożeniowej Zasady ubiegania się o dofinansowanie mogą ulegać zmianom w trakcie trwania naboru. W przypadku zmiany Zasad ubiegania się o dofinansowanie Instytucja prowadząca nabór informuje o tym Wnioskodawcę, ponadto zamieszcza na stronie internetowej www.wrpo.wielkopolskie.pl (zwanej dalej stroną internetową) oraz na portalu www.funduszeuropejskie.gov.pl (zwanym dalej portalem) informację o zmianie Zasad, aktualną treść Zasad ubiegania się o dofinansowanie, uzasadnienie oraz termin, od którego zmiana obowiązuje.

2. Informacje ogólne

2.1. Informacje o naborze

2.1.1. Projekty, na które ogłaszany jest nabór, realizowane są w ramach WRPO 2014+, Osi Priorytetowej 7 *Włączenie społeczne*, Działania 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*, Poddziałania 7.2.1 *Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne*.

2.1.2. Funkcję Instytucji Zarządzającej (IZ) dla Poddziałania 7.2.1 WRPO 2014+ pełni Zarząd Województwa Wielkopolskiego reprezentowany przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (DEFS) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, al. Niepodległości 18, 61–713 Poznań.

2.1.3. Instytucją prowadzącą nabór jest Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, adres: al. Niepodległości 18, 61–713 Poznań.

2.1.4. Projekty dofinansowane są ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz ze środków budżetu państwa.

2.1.5. Nabór przeprowadzany jest jawnie z zapewnieniem publicznego dostępu do informacji o zasadach jego przeprowadzania oraz projektu zatwierdzonego do dofinansowania.

2.1.6. Wyjaśnień w kwestiach dotyczących naboru udziela Instytucja prowadząca nabór w odpowiedzi na zapytania kierowane na adres: al. Niepodległości 18, 61–713 Poznań, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, sekretariat DEFS lub na adres poczty elektronicznej defs.sekretariat@umww.pl. Wyjaśnienia o charakterze ogólnym publikowane są na stronie internetowej. W przypadku znaczącej liczby pytań mogących negatywnie wpływać na realizację podstawowych zadań, Instytucja prowadząca nabór zastrzega sobie prawo do publikowania odpowiedzi na kluczowe lub powtarzające się najczęściej pytania. Odpowiedzi udzielane na pytania związane z procedurą wyboru projektu są wiążące do momentu zmiany odpowiedzi. Jeżeli zmiana odpowiedzi nie wynika z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, Wnioskodawca, który zastosował się do

danej odpowiedzi i złożył wniosek o dofinansowanie w oparciu o wskazówki w niej zawarte, nie ponosi negatywnych konsekwencji związanych ze zmianą odpowiedzi.

2.1.7. Wszelkie terminy realizacji określonych czynności wskazane w Zasadach ubiegania się o dofinansowanie, jeśli nie określono inaczej, wyrażone są w dniach kalendarzowych. Jeżeli ostatni dzień terminu przypada w sobotę lub na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się następny dzień po dniu lub dniach wolnych od pracy.

2.2. Kwota środków przeznaczona na dofinansowanie projektów

Ogółem:	95 000 000,00 PLN
w tym wsparcie finansowe EFS:	85 000 000,00 PLN
w tym krajowe wsparcie finansowe z budżetu państwa:	10 000 000,00 PLN

Do realizacji projektu jest wymagane wniesienie wkładu własnego⁴ Beneficjenta (Projektodawcy) stanowiącego minimum 5% wydatków kwalifikowanych.

Poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 85%.

Maksymalny poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi: 95%.

Algorytm podziału środków w ramach naboru stanowi załącznik nr 7.13. Instrukcja dotycząca podziału środków zgodnie z algorytmem znajduje się w części 6 Zasad ubiegania się o dofinansowanie *Informacje dodatkowe/wymogi*.

⁴ Szczegółowe zasady wnoszenia wkładu własnego (w tym niepieniężnego) uregulowane są w Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020. W odniesieniu do środków wnoszonych w ramach wkładu własnego przez beneficjentów EFS, źródłem finansowania wkładu własnego mogą być zarówno środki publiczne jak i prywatne. O zakwalifikowaniu źródła pochodzenia wkładu własnego (publiczny/prywatny) decyduwać będzie status prawny beneficjenta/partnera/strony trzeciej lub uczestnika. Wkład własny może więc pochodzić m.in. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w zakresie projektów na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2.3. *Forma finansowania*

2.3.1. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych w budżecie państwa wyodrębniono budżet środków europejskich (w tym środki z Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz przyjęto zasadę, iż płatności ze środków europejskich będą dokonywane na rzecz Beneficjentów przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK). Beneficjenci będą otrzymywać płatności kolejnych transz dofinansowania w dwóch przelewach:

- tzw. płatność w części dotyczącej współfinansowania z EFS (85%) przekazywanej przez BGK na podstawie zlecenia płatności wystawionego przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu,
- dotację celową w części dotyczącej współfinansowania krajowego (do 10%) przekazywanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.

2.3.2. Środki na realizację projektu są wypłacane jako dofinansowanie w formie zaliczki, zgodnie z harmonogramem płatności określonym w umowie o dofinansowanie (zwaną dalej Umową), z zastrzeżeniem § 8 umowy (wzór stanowi załącznik nr 7.3 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie) lub z zastrzeżeniem rozdziału 8 Zobowiązania do realizacji projektu pozakonkursowego w ramach Działania 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*, Poddziałania 7.2.1 *Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne* (zwanym dalej Zobowiązaniem⁵, wzór stanowi załącznik nr 7.3 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie). Dofinansowanie jest przekazywane na wyodrębniony rachunek bankowy, specjalnie utworzony dla danego projektu, wskazany w umowie o dofinansowanie/w Zobowiązaniu. Płatności w ramach projektu powinny być regulowane za pośrednictwem tego rachunku. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowanie może być wypłacane w formie refundacji kosztów poniesionych przez Beneficjenta lub Partnerów.

⁵ Zobowiązanie do realizacji projektu pozakonkursowego jest stosowane wyłącznie w przypadku gdy Beneficjentem jest Wojewódzka Samorządowa Jednostka Organizacyjna.

2.4. Procedura wyboru projektów do realizacji

2.4.1. Wybór projektów do dofinansowania następuje w trybie pozakonkursowym, w oparciu o wypełniony wniosek o dofinansowanie, którego formularz stanowi załącznik nr 7.4 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie.

2.4.2. Wybór projektów w trybie pozakonkursowym (po zgłoszeniu projektu, identyfikacji projektu oraz wpisaniu projektu na Wykaz Projektów Zidentyfikowanych) obejmuje wezwanie do złożenia wniosku o dofinansowanie, ocenę projektu oraz rozstrzygnięcie w zakresie wyboru projektu do dofinansowania.

2.4.3. Nabór wniosków o dofinansowanie projektu w wersji elektronicznej będzie prowadzony od dnia 30 grudnia 2015 r. od godziny 0.00 do dnia 29 lutego 2016 r. do godziny 15.30. Planowany termin zakończenia oceny wniosków przypada na kwiecień 2016 r. Jednocześnie IZ dołoży wszelkich starań, aby przyspieszyć termin zakończenia oceny wniosków.

2.4.4. Zgodnie z art. 48 ust. 1-3 ustawy wdrożeniowej pozakonkursowy może zostać złożony jedynie wniosek o dofinansowanie projektu wcześniej zidentyfikowany w SZOOP. Wniosek jest składany na wezwanie IZ. W przypadku braku złożenia wniosku o dofinansowanie w wyznaczonym terminie IZ ponownie wzywa potencjalnego Wnioskodawcę do złożenia wniosku o dofinansowanie wyznaczając ostateczny termin. W przypadku bezskutecznego upływu ostatecznego terminu IZ ma prawo wszcząć procedurę wykreślenia projektu z Wykazu Projektów Zidentyfikowanych.

2.4.5. Wnioskodawca przesyła wniosek o dofinansowanie projektu w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI 2014+). Wniosek o dofinansowanie należy wypełnić przy użyciu formularza wskazanego w załączniku nr 7.4 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie, według:

- *Podręcznika podmiotu zgłaszającego/beneficjenta Lokalnego Systemu Informatycznego do obsługi Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 w zakresie obsługi LSI 2014+, stanowiącego załącznik nr 7.5 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie,*

- *Regulaminu Użytkownika LSI 2014+*, stanowiącego załącznik nr 7.6 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie,
- *Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020*, stanowiącego załącznik nr 7.7 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie.

2.4.6. Ponadto Wnioskodawca składa jeden egzemplarz wniosku do sekretariatu DEFS w tożsamej wersji papierowej (wraz z załącznikami – jeśli dotyczy) w terminie do 5 dni roboczych od dnia wysłania wersji elektronicznej przedmiotowego wniosku, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Wnioski można złożyć osobiście, nadesłać pocztą lub przesyłką kurierską. Dokumenty w wersji papierowej należy złożyć w sekretariacie DEFS, al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:30 **(w przypadku wniosku nadesłanego pocztą lub przesyłką kurierską o zachowaniu terminu decyduje data i godzina wpływu wniosku do Urzędu.)** Po dostarczeniu wniosku Wnioskodawca może otrzymać od pracownika Instytucji prowadzącej nabór potwierdzenie złożenia wersji papierowej wniosku. Zaznacza się, że do kompetencji pracownika sekretariatu nie należy weryfikacja kompletności złożonych dokumentów.

2.4.7. Dokumenty w tożsamej wersji papierowej złożone po określonym powyżej terminie oraz do niewłaściwej instytucji lub złożone wyłącznie w wersji papierowej, nie będą rozpatrywane i będą archiwizowane w takim stanie, w jakim trafiły do Instytucji prowadzącej nabór. Wnioskodawca zostanie pisemnie poinformowany o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku braku złożenia dokumentów w tożsamej wersji papierowej wniosek o dofinansowanie projektu przesłany wyłącznie w formie dokumentu elektronicznego nie zostaje uznany za skutecznie złożony i pozostaje bez rozpatrzenia.

2.4.8. W wyniku zaistnienia przyczyn obiektywnych (np. awaria systemu LSI 2014+) Instytucja prowadząca nabór zastrzega sobie możliwość zmiany formy składania wniosku przewidzianej w Zasadach ubiegania się o dofinansowanie podając ten fakt do publicznej wiadomości na stronie internetowej oraz na portalu.

2.4.9. Do momentu złożenia tożsamej papierowej wersji wniosku istnieje możliwość jego wycofania w LSI 2014+ w celu ponownej edycji. Niemożliwe jest jednak wycofanie wniosku

w sytuacji, gdy minął termin złożenia wniosku (gdy nabór został zakończony). Po przesłaniu wniosku w wersji elektronicznej oraz dostarczeniu wniosku w tożsamej wersji papierowej żadne zmiany we wniosku nie będą mogły być już wprowadzone do momentu podpisania Zobowiązania/Umowy. Nie dotyczy to sytuacji, w której w projekcie wybranym do dofinansowania w wyniku rezygnacji partnera z udziału w projekcie lub wypowiedzenia partnerstwa przez dotychczasowego partnera – **za zgodą Instytucji prowadzącej nabór** – zachodzi konieczność wprowadzenia nowego partnera/partnerów do projektu. Wyjątek stanowi również przypadek, gdy na wezwanie Instytucji prowadzącej nabór występuje konieczność uzupełnienia braków lub poprawienia błędów formalno-merytorycznych we wniosku o dofinansowanie i/lub poprawienia oczywistych omyłek. Wyjątek stanowi także sytuacja, gdy projekt na etapie oceny formalno-merytorycznej został skierowany do negocjacji w wyniku oceny warunkowej oraz gdy okres realizacji projektu zawarty we wniosku o dofinansowanie projektu zakłada rozpoczęcie realizacji projektu przed terminem podpisania Zobowiązania/Umowy. Wówczas zmiana może dotyczyć wyłącznie dostosowania okresu realizacji projektu, a w konsekwencji również harmonogramu realizacji projektu i budżetu projektu w części dotyczącej dostosowania terminu poniesienia wydatku do daty podpisania Zobowiązania/Umowy. Zmiana (przesunięcie) okresu realizacji projektu może nastąpić na pisemny wniosek Instytucji prowadzącej nabór lub na pisemny wniosek Beneficjenta, za zgodą Instytucji prowadzącej nabór. Kolejny wyjątek stanowi sytuacja, gdy wprowadzenie zmian do wniosku jest niezbędne i stanowi inicjatywę IZ.

2.4.10. UWAGA! Przed złożeniem wniosku do Instytucji prowadzącej nabór należy porównać zgodność sumy kontrolnej wersji papierowej oraz wersji złożonej za pośrednictwem LSI 2014+.

2.4.11. Wszystkie załączane kopie dokumentów obligatoryjnie muszą zostać potwierdzone za zgodność z oryginałem przez Wnioskodawcę (w przypadku dokumentów dotyczących partnera projektu potwierdzenia zgodności z oryginałem może dokonać partner). Potwierdzenie za zgodność z oryginałem kopii oznacza złożenie podpisu wraz z pieczęcią imienną (lub czytelne imię i nazwisko osoby dokonującej poświadczenia) na każdej stronie dokumentu z zapisem „potwierdzam za zgodność z oryginałem” lub podpis wraz z pieczęcią imienną na pierwszej stronie z zapisem „potwierdzam za zgodność z oryginałem od strony ... do strony...”. Wszystkie strony tak potwierdzonego dokumentu muszą być ponumerowane

i przedstawione w sposób wskazujący na integralność dokumentu (np. zszyte). Do podpisywania i parafowania dokumentów zaleca się stosowanie niebieskiego tuszu.

2.5. Zasady dokonywania oceny formalno-merytorycznej

2.5.1. Instytucja prowadząca nabór powołuje Komisję Oceny Projektów (KOP). KOP stanowi niezależne ogniwo w systemie oceny projektów, jej zadaniem jest ocena formalno-merytoryczna złożonego projektu, zgodnie z kryteriami zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący WRPO 2014+. KOP działa od momentu rozpoczęcia procesu oceny do momentu wyboru projektu do dofinansowania.

2.5.2. W skład KOP z prawem dokonywania oceny projektów mogą wchodzić:

- a) pracownicy IOK;
- b) eksperci, o których mowa w art. 49 ustawy wdrożeniowej.

2.5.3. Członkowie KOP przed przystąpieniem do oceny projektu podpisują deklarację poufności, której wzór stanowi załącznik nr 7.8 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie oraz oświadczenie o bezstronności, którego wzór stanowi załącznik nr 7.9 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie. W uzasadnionych przypadkach w posiedzeniach KOP mogą uczestniczyć partnerzy, zwani dalej obserwatorami (np. obserwatorzy zgłoszeni przez Komitet Monitorujący WRPO 2014+). Obserwator bierze udział w posiedzeniu KOP, lecz nie uczestniczy w ocenie wniosku o dofinansowanie projektu. Obserwator zobligowany jest do podpisania deklaracji poufności.

2.5.4. Zarejestrowany wniosek złożony w trybie pozakonkursowym wpływa do IZ, która w ciągu 35 dni roboczych dokonuje oceny formalno-merytorycznej, zgodnie z kryteriami formalno-merytorycznymi przedstawionymi w *Karcie oceny formalno-merytorycznej wniosku o dofinansowanie*, stanowiącej załącznik nr 7.10 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie. Na etapie oceny formalno-merytorycznej wniosku następuje również jego weryfikacja pod kątem występowania braków formalnych i/lub oczywistych omyłek określonych w wymogach zawartych w pkt. 4.1.1 Zasad ubiegania się o dofinansowanie.

2.5.5. Złożony wniosek jest weryfikowany zgodnie z zasadą dwóch par oczu przez członków KOP lub członka KOP oraz eksperta lub dwóch ekspertów o których mowa w art. 49 ww. ustawy.

Uzupełnienie wniosku o dofinansowanie.

2.5.6. W przypadku stwierdzenia braków lub błędów formalno-merytorycznych, które mogą zostać poprawione lub uzupełnione przez ubiegającego się o wsparcie, IZ kieruje do Wnioskodawcy pismo dotyczące uzupełnienia wniosku. Na uzupełnienie lub poprawę wniosku wyznacza się termin 7 dni od daty doręczenia przedmiotowego pisma.

2.5.7. Otrzymanie pisma, o którym mowa w pkt 2.5.6 potwierdzone jest zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Za doręczone należy uznać pismo jeśli wysłano je na adres wskazany w pkt 2.1 wniosku o dofinansowanie projektu i otrzymano zwrotne potwierdzenie jego odbioru lub odmowę odbioru albo dwukrotnie otrzymano zwrotne potwierdzenie odbioru z informacją o nieodebraniu przesyłki. Pismo jest również wysyłane drogą elektroniczną na adres e-mail wskazany w pkt 2.1 wniosku o dofinansowanie. W przypadku wskazania w pkt. 2.1 adresu do korespondencji innego niż adres siedziby Wnioskodawcy, pismo wysyłane jest na adres wskazany do korespondencji. W celu usprawnienia i przyspieszenia terminów zakończenia oceny wniosków IZ prosi o dostarczanie poprawionych wniosków/dokonywanie poprawek w jak najkrótszym terminie. Poprawki/uzupełnienia mogą być dokonywane już po otrzymaniu wezwania drogą mailową.

2.5.8. W przypadku, gdy wniosek o dofinansowanie został sporządzony i poprawiony zgodnie z uwagami osób oceniających, trafia on do akceptacji i zatwierdzenia, w przypadku gdy zawiera w dalszym ciągu błędy bądź uchybienia procedura uzupełniania wniosku zostaje ponownie przeprowadzona, aż do momentu uzyskania poprawnej wersji projektu.

2.5.9. W ramach oceny dopuszczalne są modyfikacje projektu polegające jedynie na tym, że projekt będzie spełniał większą liczbę kryteriów lub będzie je spełniał w większym stopniu.

2.5.10. W przypadku braku uzupełnienia wniosku o dofinansowanie w zakresie i terminie wskazanym przez IZ lub niezłożenia wymaganych wyjaśnień projekt nie zostaje dopuszczony do oceny lub dalszej oceny. Jednocześnie w związku z tym, że wymogi formalne w odniesieniu do wniosku o dofinansowanie nie są kryteriami, Wnioskodawcy, w przypadku pozostawienia jego wniosku o dofinansowanie bez rozpatrzenia, nie przysługuje protest w rozumieniu rozdziału 15 ustawy wdrożeniowej.

Wybór wniosków o dofinansowanie projektów pozakonkursowych przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego (ZWW).

2.5.11. Wybór projektów do dofinansowania następuje w drodze uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego w sprawie zatwierdzenia wniosków o dofinansowanie projektów pozakonkursowych w ramach Działania 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*, Poddziałania 7.2.1 *Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne* w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020.

2.5.12. Nie później niż w ciągu 7 dni kalendarzowych od dnia podjęcia ww. uchwały, IZ zamieszcza na stronie internetowej oraz na portalu (zgodnie z odpowiednią procedurą) informację na temat projektów wybranych do dofinansowania.

2.5.13. Jednocześnie IZ informuje podmiot ubiegający się o wsparcie o decyzji ZWW. Wnioskodawca jest informowany o wynikach oceny formalno-merytorycznej pisemnie przez IZ w terminie 7 dni kalendarzowych od zatwierdzenia projektu przez ZWW.

2.6. Procedura wycofania wniosku

2.6.1. Wnioskodawcy przysługuje prawo pisemnego wystąpienia do IZ o wycofanie złożonego przez siebie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach WRPO 2014+ z dalszych etapów procedury udzielania dofinansowania. Wycofanie wniosku jest skuteczne na każdym etapie oceny. Wycofanie wniosku przez Wnioskodawcę następuje poprzez złożenie podania podpisanego przez osobę/y upoważnioną/e do reprezentowania Wnioskodawcy.

3. Wymagania dotyczące naboru

3.1. Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie

3.1.1. O dofinansowanie projektu ubiegać mogą się jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne (PCPR, MOPR⁶, ROPS), organizacje pozarządowe - wyłączenie w

⁶ Zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie w miastach na prawach powiatu realizują miejskie ośrodki pomocy społecznej, które mogą być nazwane miejskimi ośrodkami pomocy rodzinie. Zgodnie z Wytycznymi w obszarze włączenia IZ podjęła decyzję o przynależności MOPR do jednostki typu PCPR.

charakterze partnera, podmioty ekonomii społecznej – wyłącznie w charakterze partnera⁷. Dopuszcza się możliwość występowania o dofinansowanie projektu i jego realizację przez jednostkę organizacyjną samorządu terytorialnego (JST) nieposiadającą osobowości prawnej, która zawsze działa w imieniu i na rzecz jednostki samorządu terytorialnego na podstawie stosownego pełnomocnictwa. Jednostki organizacyjne JST nieposiadające osobowości prawnej, podając nazwę Projektodawcy we wniosku o dofinansowanie projektu, powinny wpisać nazwę jednostki samorządu terytorialnego (np.: gmina, powiat) przez nazwę jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego, faktycznie realizującej projekt. W pozostałych częściach wniosku należy posługiwać się danymi jednostki organizacyjnej (np. PCPR).

3.1.2. Zgodnie z *Wytycznymi w obszarze włączenia* przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie usług społecznych w trybie pozakonkursowym, wyłącznie w sytuacji, gdy wszystkie podmioty danego typu (wszystkie PCPR oraz MOPR) przystąpią do realizacji projektu.

3.1.3. Do dofinansowania w trybie pozakonkursowym nie może zostać wybrany projekt, który został usunięty z Wykazu Projektów Zidentyfikowanych, stanowiącego załącznik nr 4 do SZOOP.

3.2. Wymagania dotyczące grupy docelowej

3.2.1. Projekty realizowane w ramach Osi Priorytetowej 7 *Włączenie społeczne*, Działania 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*, Poddziałania 7.2.1 *Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne* mogą być skierowane bezpośrednio do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zgodnie z definicją zawartą⁸ w *Wytycznych w obszarze włączenia*, w tym dzieci, rodzin z dziećmi, młodzieży, osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz osób w ich otoczeniu⁹. Możliwe jest objęcie wsparciem osób ze społeczności romskiej o ile osoby te są osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem

⁷ Zgodnie z kryterium dostępu nr 4 projekt realizowany jest w partnerstwie z jednostką administracyjną samorządu terytorialnego oraz podmiotem ekonomii społecznej i/lub organizacją pozarządową działającymi w obszarze włączenia społecznego, posiadającymi doświadczenie w świadczeniu usług społecznych.

⁸ Wsparcie dla osób **odbywających karę pozbawienia wolności** udziela się wyłącznie w ramach PO WER.

⁹ Wsparcie kierowane jest do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, o ile jest ono niezbędne dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

społecznym (wsparcie nie może mieć charakteru wsparcia dedykowanego wyłącznie społeczności romskiej).

Uwaga! Słownik pojęć zaczerpnięto z *Wytycznych w obszarze włączenia* (Rozdział 3).

3.3. Wymagania czasowe

3.3.1. Wnioskujący o dofinansowanie określa datę rozpoczęcia i zakończenia realizacji projektu, mając na uwadze, iż okres realizacji projektu jest tożsamy z okresem, w którym poniesione wydatki mogą zostać uznane za kwalifikowane.

3.3.2. Początek realizacji projektu stanowi data nie wcześniejsza niż 18 grudnia 2015 r. tj. dzień ogłoszenia naboru z zastrzeżeniem, że koszty związane z realizacją projektu poniesione przed podpisaniem Zobowiązania/Umowy Wnioskodawca ponosi na własne ryzyko.

3.3.3. Okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące.

3.3.4. Projekt może być realizowany nie dłużej niż do 30 czerwca 2023 roku.

3.3.5. Nie zostanie przyjęty do dofinansowania projekt nieefektywny kosztowo. Ponadto działania projektowe powinny bezpośrednio następować po sobie, a każdy etap realizacji projektu powinien dotyczyć kompletnej grupy uczestników projektu.

3.4. Wymagania finansowe

3.4.1. Podmiot realizujący projekt ponosi wydatki związane z jego realizacją zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności* oraz *Wytycznymi w obszarze włączenia*. Zobowiązuje się Wnioskodawcę do wydatkowania środków zgodnie z rozdziałem 19 Zobowiązania lub § 20 Umowy, także przed jego podpisaniem tzn. w przypadku Wnioskodawcy, który na własne ryzyko rozpoczyna realizację projektu.

3.4.2. Koszty pośrednie rozliczane są wyłącznie z wykorzystaniem stawki ryczałtowej. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności* stawka ryczałtowa wynosi:

- a) 25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości do 1 mln PLN włącznie,

- b) 20 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości powyżej 1 mln PLN do 2 mln PLN włącznie,
- c) 15 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości powyżej 2 mln PLN do 5 mln PLN włącznie,
- d) 10 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości przekraczającej 5 mln PLN.

3.4.3. Oczekiwany standard oraz ceny rynkowe najczęściej finansowanych w ramach danej grupy projektów towarów i usług w ramach WRPO 2014+ przedstawiono w załączniku nr 7.11 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie. Każde przekroczenie cen zawartych w przedmiotowym wykazie wymaga od Projektodawcy uzasadnienia w treści wniosku o dofinansowanie. Ponadto każdy z planowanych wydatków we wniosku o dofinansowanie powinien zostać przyporządkowany do adekwatnej kategorii wydatków, których definicje zawarto w załączniku nr 7.12 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie.

3.4.4. W projektach w ramach kosztów bezpośrednich możliwe jest stosowanie kwot ryczałtowych z zastrzeżeniem, że w przypadku projektów, w których wartość wkładu publicznego (środków publicznych) nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100 tys. EUR¹⁰ stosowanie ww. metody jest obligatoryjne (z zastrzeżeniem pkt 3 podrozdziału 6.6. *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności*¹¹).

3.5. Reguła proporcjonalności

3.5.1. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności* w przypadku niespełnienia kryterium zatwierdzonego przez Komitet Monitorujący WRPO 2014+ bądź w przypadku nieosiągnięcia celu projektu wyrażonego wskaźnikami produktu lub rezultatu bezpośredniego IZ WRPO 2014+ może uznać wszystkie lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu za niekwalifikowane, zgodnie z rozdziałem 26 Zobowiązania lub § 27 Umowy. Wydatki niekwalifikowalne obejmują wydatki związane z tym zadaniem merytorycznym (zadaniami merytorycznymi), którego założenia nie zostały osiągnięte, a także koszty pośrednie. Wysokość wydatków niekwalifikowanych uzależniona jest od stopnia niezrealizowania celu projektu.

¹⁰ Do przeliczenia ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE (kurs opublikowany w: <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro/index.cfm?fuseaction=home&Language=en>) aktualny na dzień ogłoszenia konkursu.

¹¹ Jeśli dotyczy.

3.6. Wymagania dotyczące partnerstwa

3.6.1. Wybór partnerów w projekcie następuje zgodnie z art. 33 ustawy wdrożeniowej.

3.6.2. Wydatki poniesione w ramach projektu przez partnera, który nie został wybrany zgodnie z ustawą wdrożeniową, mogą zostać uznane przez IZ WRPO 2014+ za niekwalifikowalne, przy czym wysokość wydatków niekwalifikowalnych uwzględnia stopień naruszenia przepisów ustawy.

3.6.3. Partner wiodący (Wnioskodawca) jest zobowiązany do dostarczenia do Instytucji prowadzącej nabór na etapie podpisywania Zobowiązania/Umowy potwierdzonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o partnerstwie lub porozumienia partnerskiego.

3.6.4. Porozumienie oraz umowa o partnerstwie określają w szczególności:

- a) przedmiot porozumienia albo umowy, w tym tytuł projektu, nazwę programu, Działania, Poddziałania oraz funduszu, w ramach którego otrzymał dofinansowanie,
- b) strony umowy (porozumienia) oraz ich prawa i obowiązki,
- c) zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie,
- d) partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu (upoważnienie dla partnera wiodącego do reprezentowania partnerów stanowi załącznik do umowy o partnerstwie),
- e) budżet projektu ze wskazaniem źródeł finansowania wydatków oraz podziałem na partnera wiodącego i partnerów, numery rachunków bankowych partnerów wyodrębnionych na potrzeby realizacji projektu, harmonogram płatności oraz sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu oraz wzór zestawienia dokumentów potwierdzających wydatki,
- f) przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu,

- g) zobowiązanie partnerów do stosowania obowiązujących przepisów prawa unijnego, krajowego oraz Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie obowiązującym partnera wiodącego i w zakresie wskazanym w Zasadach ubiegania się o dofinansowanie i Zobowiązaniu/Umowie,
- h) sposób egzekwowania przez partnera wiodącego od partnerów projektu skutków wynikających z zastosowania reguły proporcjonalności z powodu nieosiągnięcia założeń projektu z winy partnera,
- i) sposób postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązania się stron z porozumienia lub umowy.

3.6.5. Porozumienie lub umowa o partnerstwie nie mogą być zawarte pomiędzy podmiotami powiązаныmi w rozumieniu załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1).

3.6.6. Stroną porozumienia oraz umowy o partnerstwie nie może być podmiot wykluczony z możliwości dofinansowania.

3.6.7. W sytuacji rezygnacji partnera z udziału w projekcie lub wypowiedzenia partnerstwa przed podpisaniem Zobowiązania/Umowy, Wnioskodawca (partner wiodący) przedstawia Instytucji prowadzącej nabór propozycję nowego partnera. Instytucja prowadząca nabór porównuje rzeczywisty wkład (merytoryczny i finansowy) przypisany pierwotnemu partnerowi, który wycofał się z udziału w projekcie lub wypowiedziano mu partnerstwo oraz nowemu partnerowi/nowym partnerom, a także znaczenie kwestii partnerstwa, które podlegały ocenie KOP. Instytucja prowadząca nabór weryfikuje przede wszystkim, czy nowy partner/-rzy zapewnia/ają realizację projektu zgodnie z jego pierwotnymi założeniami (bez zmiany kosztów wdrażania oraz przy zachowaniu zaplanowanego poziomu osiągnięcia rezultatów/wskaźników pomiaru celów). Po analizie propozycji Wnioskodawcy Instytucja prowadząca nabór może podjąć decyzję o:

- odstąpieniu od podpisania Zobowiązania/Umowy z Wnioskodawcą w przypadku stwierdzenia, że założenia projektu, który podlegał ocenie, ulegną znaczącej zmianie

w związku z proponowanym zastąpieniem pierwotnie wskazanego partnera innym podmiotem/innymi podmiotami,

albo

- wyrażeniu zgody na rezygnację z dotychczasowego partnera przy jednoczesnym wyborze nowego partnera/nowych partnerów do realizacji projektu.

3.6.8. IZ WRPO 2014+ nie wyraża zgody na rozwiązanie partnerstwa w ramach projektu gdy w przypadku konkursu, w ramach którego złożono wniosek o dofinansowanie, premiuje się projekty realizowane w partnerstwie poprzez kryteria premiujące lub partnerstwo wynika z kryterium dostępu.

3.6.9. Zmiany dotyczące obecności partnerów w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie (rezygnacja partnera/partnerów lub wypowiedzenie partnerstwa) traktowane są jako zmiany w projekcie i wymagają zgłoszenia oraz uzyskania pisemnej zgody Instytucji prowadzącej nabór na zasadach określonych w Zobowiązaniu/Umowie. Zatwierdzenie zmian w projekcie w zakresie rezygnacji dotychczasowych partnerów lub wypowiedzenia partnerstwa wymaga zmiany Uchwały Zarządu Województwa Wielkopolskiego w sprawie określenia zasad dofinansowania, trybu i warunków realizacji projektów pozakonkursowych w ramach Działania 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*, Poddziałania 7.2.1 *Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne* w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 (zwanej dalej Uchwałą)/aneksowania Umowy oraz, w przypadku zmiany partnera, dodatkowo podpisania nowej umowy o partnerstwie.

3.6.10. W przypadku projektów partnerskich realizowanych na podstawie umowy o partnerstwie, podmiot o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, ubiegający się o dofinansowanie, dokonuje wyboru partnerów spoza sektora finansów publicznych z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania podmiotów. Podmiot ten zobowiązany jest w szczególności do:

- a) ogłoszenia otwartego naboru partnerów na swojej stronie internetowej wraz ze wskazaniem co najmniej 21- dniowego terminu na zgłaszanie się partnerów,

- b) uwzględnienia przy wyborze partnerów: zgodności działania potencjalnego partnera z celami partnerstwa, deklarowanego wkładu potencjalnego partnera w realizację celu partnerstwa, doświadczenia w realizacji projektów o podobnym charakterze,
- c) podania do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informacji o podmiotach wybranych do pełnienia funkcji partnera.

Wybór partnerów spoza sektora finansów publicznych jest dokonywany przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu partnerskiego.

UWAGA! Realizacja projektów w partnerstwie z innymi podmiotami stanowi odmienny sposób realizacji zadania niż zlecenie zadania publicznego innym podmiotom spoza sektora finansów publicznych, jak również zakup towarów lub usług.

3.6.11. Projekt może również przewidywać realizację części projektu przez podmiot wyłoniony na zasadach konkurencyjności lub w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych, zwany wówczas wykonawcą. Zasadą rozliczeń pomiędzy Beneficjentem a zleceniobiorcą (wykonawcą) jest wtedy faktura (rachunek) za realizację usługi/zamówienia. Jednocześnie w przypadku gdy Wnioskodawca zakłada zlecenie zadań merytorycznych w ramach projektu (wyodrębnionych w budżecie zadań lub istotnej ich części), powinien zawrzeć odpowiednie zapisy we wniosku o dofinansowanie projektu. W przeciwnym razie wydatki poniesione na realizację zadań zleconych wykonawcom mogą zostać uznane za niekwalifikowalne na etapie rozliczania projektu.

3.7. Wymagania związane z realizacją projektu

3.7.1. Wnioskodawca jest zobowiązany do realizacji projektu zgodnie ze Zobowiązaniem/Umową, którego/której wzór stanowi załącznik nr 7.3 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie.

3.7.2. Po podjęciu Uchwały/podpisaniu Umowy Beneficjent zobowiązany jest realizować projekt zgodnie z zasadami określonymi w SZOOP, Zasadach ubiegania się

o dofinansowanie, Zobowiązaniu/Umowie oraz w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków* i *Wytycznych w obszarze włączenia*.

3.8. Wymagane załączniki na etapie podpisywania Zobowiązania/Umowy

3.8.1. Po pozytywnej ocenie wniosku o dofinansowanie realizacji projektu IZ będzie wymagać od podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie złożenia, następujących załączników (oryginałów lub kopii poświadczonych przez Wnioskodawcę za zgodność z oryginałem – zgodnie z zasadami wymienionymi w pkt. 2.4.11):

- umowę o partnerstwie (jeśli projekt realizowany jest w partnerstwie z innym podmiotem),
- pełnomocnictwo lub upoważnienie do reprezentowania ubiegającego się o dofinansowanie (załącznik wymagany, gdy wniosek jest podpisywany przez osobę/y nieposiadającą/e statutowych uprawnień do reprezentowania Wnioskodawcy lub gdy z innych dokumentów wynika, że uprawnionymi do podpisania wniosku są co najmniej dwie osoby),
- uchwałę właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego lub inny właściwy dokument organu, który dysponuje budżetem Wnioskodawcy (zgodnie z przepisami o finansach publicznych), zatwierdzającą projekt lub udzielającą pełnomocnictwa do zatwierdzenia projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego uchwała powinna zawierać tytuł i numer projektu, który otrzymał dofinansowanie, kwotę dofinansowania, kwotę wkładu własnego oraz okres realizacji projektu,
- innych dokumentów niezbędnych do przygotowania Zobowiązania/Umowy (min. oświadczenia o kwalifikowalności podatku od towarów i usług – załącznik nr 3 do Zobowiązania/Umowy, poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy założenia rachunku bankowego wyodrębnionego dla projektu - załącznik nr 5 do Zobowiązania/Umowy, harmonogram płatności – załącznik nr 4 do Zobowiązania/Umowy, podziału kwoty dofinansowania – załącznik nr 12 do Zobowiązania/Umowy),

3.8.2. Zaznacza się, iż w przypadku Wnioskodawców będących jednostkami sektora finansów publicznych wymaga się udzielenia kontrasygnaty skarbnika/głównego księgowego na etapie podpisywania Zobowiązania/Umowy.

3.8.3. Niezłożenie żądanych załączników w komplecie w wyznaczonym terminie oznacza rezygnację z ubiegania się o dofinansowanie i Instytucja prowadząca nabór może odstąpić od podpisania Zobowiązania/Umowy.

4. Kryteria wyboru projektów i sposób ich weryfikacji

Ocena formalno-merytoryczna wniosków o dofinansowanie projektów będzie prowadzona w oparciu o następujące kryteria wyboru projektów i metodologię ich zastosowania:

4.1. Wymogi formalne

4.1.1. Obowiązek spełniania niżej wymienionych wymogów formalnych dotyczy wszystkich rodzajów projektów realizowanych w ramach WRPO 2014+:

Lp.	Nazwa	Definicja	Opis znaczenia
1.	Wniosek został sporządzony w języku polskim, wypełniony zgodnie z obowiązującą instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie oraz jest kompletny (dotyczy projektów pozakonkursowych).	Wypełniono wszystkie wymagane pola, zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie. W celu spełnienia niniejszego kryterium wnioskodawca jest zobowiązany do wypełnienia wniosku przy pomocy platformy internetowej LSI 2014+. Wnioskodawca zobligowany jest do wypełnienia wniosku w języku polskim. Kompletność oznacza, że wniosek zawiera wszystkie strony i załączniki (jeśli dotyczy).	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
2.	Wniosek został opatrzony podpisem osoby uprawnionej/podpisami osób uprawnionych do złożenia wniosku (dotyczy projektów pozakonkursowych).	Złożony wniosek został opatrzony podpisem osoby/ osób uprawnionych do reprezentowania podmiotu aplikującego o dofinansowanie. Szczegółowe wymogi dotyczące prawidłowego podpisania wniosku o dofinansowanie zostaną określone w Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie. Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o punkt X wniosku o dofinansowanie.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

4.2. Kryteria formalne

4.2.1. Obowiązek spełniania kryteriów formalnych dotyczy wszystkich rodzajów projektów realizowanych w ramach WRPO 2014+. Wymaga się spełnienia następujących kryteriów formalnych:

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium
1	Wniosek złożono w terminie wskazanym w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie (dotyczy projektów pozakonkursowych).	Wniosek wpłynął do Instytucji prowadzącej nabór w wersji elektronicznej, w terminie określonym w wezwaniu do złożenia wniosku.	TAK/NIE Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.
2	Okres realizacji projektu jest zgodny z wezwaniem do złożenia wniosku o dofinansowanie (dotyczy projektów pozakonkursowych).	Okres realizacji projektu rozumiany jako okres pomiędzy datą rozpoczęcia projektu a datą jego zakończenia, zostanie każdorazowo wskazany w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o pola „Data rozpoczęcia projektu” oraz „Data zakończenia projektu” wniosku o dofinansowanie realizacji projektu.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
3	Wnioskodawca oraz partnerzy (jeśli dotyczy) nie podlegają wykluczeniu związanemu z zakazem udzielania dofinansowania podmiotom wykluczonym lub nie orzeczono wobec niego zakazu dostępu do środków funduszy europejskich na podstawie odrębnych przepisów.	Wnioskodawca oraz partnerzy (jeśli dotyczy) nie podlegają wykluczeniu z możliwości ubiegania się o dofinansowanie na podstawie odrębnych przepisów, w szczególności: a) art. 207 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 885 z późn. zm.); b) art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769 z późn. zm.); c) art. 9 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1417).	TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

		Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o punkt VIII wniosku o dofinansowanie.	
4	Wydatki przewidziane w projekcie nie są współfinansowane z innych wspólnotowych instrumentów finansowych.	Wydatki przewidziane do poniesienia w ramach projektu nie są i nie będą współfinansowane z innych wspólnotowych instrumentów finansowych, w tym z innych funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o punkt VIII wniosku o dofinansowanie.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
5	Zgodność z prawodawstwem unijnym i krajowym.	Projekt jest zgodny z właściwymi przepisami prawa unijnego i krajowego, w tym dotyczącymi zamówień publicznych. Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o punkty VI i VIII wniosku o dofinansowanie.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
6	Wnioskodawca/partner jest uprawniony do ubiegania się o wsparcie (dotyczy projektów pozakonkursowych).	W ramach niniejszego kryterium weryfikowana będzie zgodność wnioskodawcy/ partnera z typem beneficjentów wskazanym w WRPO 2014+ oraz doprecyzowanym w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych WRPO 2014+. Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o treść punktu II wniosku o dofinansowanie.	TAK/NIE/NIE - DO KOREKTY Niespełnienie kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku lub istnieje możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
7	Dokonano prawidłowego wyboru partnera do projektu (jeśli projekt jest realizowany w partnerstwie).	W przypadku projektu partnerskiego należy dokonać wyboru partnera zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014-2020. Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o punkt II i VIII wniosku o dofinansowanie.	TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
8	Obszar realizacji projektu dotyczy województwa wielkopolskiego.	Projekt jest realizowany na terytorium województwa wielkopolskiego. Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o treść punktu III wniosku o dofinansowanie w którym należy wskazać obszar	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

		realizacji zasadniczej części projektu.	
9	Wnioskodawca wnosi wartość wkładu własnego określoną w wezwaniu do złożenia wniosku (dotyczy projektów pozakonkursowych).	Wnioskodawcy są zobowiązani do wniesienia określonej dla naboru wartości wkładu własnego. Kryterium będzie weryfikowane w oparciu o treść punktu V wniosku o dofinansowanie.	TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
10	Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa wielkopolskiego.	Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa wielkopolskiego (w przypadku osób fizycznych - uczą się, pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa wielkopolskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, natomiast w przypadku osób bezdomnych, przebywają one na tym obszarze, a w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa wielkopolskiego).	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
11	Projektodawca w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu na terenie województwa wielkopolskiego.	Projektodawca w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa wielkopolskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
12	Minimalna wartość projektu wynosi 50 tys. PLN.	Minimalna wartość projektu wynosi 50 tys. PLN.	TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
13	Wniosek jest rozliczany w oparciu o stawki jednostkowe/kwoty ryczałtowe.	W przypadkach określonych w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i> oraz pozostałych	TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

		wytycznych horyzontalnych lub programowych (jeśli dotyczy) wniosek jest rozliczany w oparciu o stawki jednostkowe ¹² /kwoty ryczałtowe ¹³ .	
14	Stawki ryczałtowe kosztów pośrednich.	W ramach kryterium weryfikowana będzie prawidłowość rozliczania kosztów pośrednich zgodnie ze stawkami ryczałtowymi określonymi w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i> ¹⁴ .	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

4.2.2. Ocena wniosku na podstawie kryteriów formalnych ma postać „0-1” tzn. „spełnia – nie spełnia”. Wnioski niespełniające jednego lub więcej kryteriów są kierowane do poprawy lub uzupełnienia.

4.3. Kryteria dostępu

4.3.1. Kryteria dostępu są obowiązkowe i podlegają weryfikacji podczas oceny formalno-merytorycznej wniosku. Projekty, który nie spełniają kryteriów dostępu są odrzucane (dot. kryterium dostępu nr 5) bądź, kierowane do poprawy lub uzupełnienia. Na etapie oceny formalno-merytorycznej sprawdzane będą następujące kryteria dostępu:

Lp.	Nazwa kryterium	Uzasadnienie	Opis znaczenia kryterium
1.	<u>Kryterium okresu realizacji projektu (typ 1, 2, 3):</u> Okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące.	Ograniczony czas realizacji projektu pozwoli Beneficjentom na precyzyjne zaplanowanie przedsięwzięć, co wpłynie na zwiększenie efektywności oraz sprawne rozliczenie finansowe wdrażanych projektów. Proponowany okres realizacji projektu jest wystarczający, aby objąć wszystkich beneficjentów	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia

¹² W niniejszym konkursie IZ WRPO 2014 + nie zezwala na stosowanie stawek jednostkowych w ramach uproszczonych metod rozliczania wydatków.

¹³ Stosowanie kwoty ryczałtowej jest obligatoryjne w przypadku projektów, w których wartość środków publicznych nie przekracza wyrażonej w PLN równowartości 100.000 EUR (z zastrzeżeniem pkt. 3 podrozdziału 6.6 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*).

¹⁴ W projektach realizowanych w ramach EFS nie ma możliwości rozliczania kosztów pośrednich na podstawie rzeczywiście poniesionych wydatków.

		zakładanymi formami wsparcia i podjąć odpowiednie działania zaradcze w przypadku trudności w realizacji projektu.	
2.	<p><u>Kryterium liczby wniosków (typ 1, 2, 3):</u> Projektodawca składa nie więcej niż jeden wniosek o dofinansowanie projektu w ramach danego naboru.</p>	<p>W ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9iv przewiduje się możliwość realizacji projektów w zakresie poprawy dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w trybie pozakonkursowym przez Ośrodki Pomocy Społecznej, Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie oraz Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, reprezentujące odpowiednio gminę, miasto i powiat. Zgodnie z ideą projektu pozakonkursowego, który jest dofinansowaniem zadań publicznych realizowanych przez daną instytucję, brak zasadności realizacji więcej niż jednego projektu pozakonkursowego w danym roku. Sytuacja ta nie wyklucza równoczesnej realizacji projektów w trybie konkursowym</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>
3.	<p><u>Kryterium trwałości projektu (typ 1, 2, 3):</u> Beneficjent zapewnia trwałość miejsc świadczenia usług społecznych utworzonych w ramach projektu po jego zakończeniu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu.</p>	<p>Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług m.in. usług pomocy w opiece i wychowaniu w ramach placówek wsparcia dziennego, o których mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kryterium wynika m.in. z Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 i przyczyni się do zapewnienia trwałości projektów po zakończeniu ich realizacji</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>
4.	<p><u>Kryterium partnerstwa (typ 1, 2, 3):</u> Projekt realizowany jest w partnerstwie z jednostką organizacyjną samorządu</p>	<p>Kryterium przyczyni się do kompleksowego wsparcia grup docelowych.</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub</p>

	terytorialnego oraz podmiotem ekonomii społecznej i/lub organizacją pozarządową działającymi w obszarze włączenia społecznego, posiadającymi doświadczenie w świadczeniu usług społecznych.		uzupełnienia
5.	<p><u>Kryterium wykazu projektów zidentyfikowanych (typ 1, 2, 3):</u> Projekt nie został usunięty z wykazu projektów zidentyfikowanych, stanowiącego załącznik do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych.</p>	<p>Kryterium wynika z <i>Wytycznych w zakresie trybu wyboru projektów na lata 2014-2020</i></p>	<p>TAK/NIE Niespełnienie powyższego kryterium skutkuje odrzuceniem wniosku.</p>
6.	<p><u>Kryterium miejsc świadczenia usług (typ 2):</u> Beneficjent zapewnia, że w przypadku wsparcia dla usług asystenckich/opiekuńczych w ramach projektu, procentowo zwiększy się liczba miejsc świadczenia usług asystenckich/opiekuńczych prowadzonych przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu.</p>	<p>Liczba miejsc świadczenia usług asystenckich jest zwiększana wyłącznie w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności lub w celu umożliwienia osobom przebywającym w opiece instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-pobytowych, przejście do usług świadczonych w lokalnej społeczności. Wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących. Liczba miejsc świadczenia usług opiekuńczych jest zwiększana wyłącznie w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>
7.	<p><u>Kryterium grup docelowych (typ 1, 2, 3):</u> Beneficjent zapewnia, że preferowane do wsparcia są osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej</p>	<p>Kryterium przyczyni się do objęcia wsparciem grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Kryterium wynika z Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem Europejskiego Funduszu Społecznego</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>

	<p>niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt. 11 Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 i/lub w przypadku możliwości objęcia wsparciem osób z niepełnosprawnościami, preferowane jest wsparcie adresowane do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz do osób z zaburzeniami psychicznymi. W przypadku realizacji usług opiekuńczych i asystenckich (typ 2) pierwszeństwo ponad wyżej wymienionymi przesłankami mają osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a także osoby korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.</p>	<p>i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</p>	
8.	<p><u>Kryterium tworzenia nowych miejsc świadczenia usług/deinstytucjonalizacji (typ 1, 2, 3):</u> Beneficjent zapewnia, że wsparcie dla usług opiekuńczych i/lub asystenckich i/lub wsparcie rodzin w postaci pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego i/lub tworzenia mieszkań wspomaganych polegają na tworzeniu miejsc</p>	<p>Kryterium wynika z Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Projektodawca może jedynie umożliwić podmiotom prowadzącym opiekę instytucjonalną sfinansowanie działań pozwalających na</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>

	<p>świadczenia ww. usług w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności. Miejsca świadczenia ww. form</p> <p>wsparcia mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach jak i w podmiotach istniejących.</p>	<p>rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w lokalnej społeczności, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w postaci usług Świadczonej w społeczności lokalnej.</p>	
9.	<p><u>Kryterium działań profilaktycznych (typ 1):</u> Projektodawca zapewnia poszerzenie dotychczasowego zakresu działań profilaktycznych oraz ukierunkowanych na pracę z rodziną borykającą się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.</p>	<p>Kryterium opracowano na podstawie Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2020 roku. Kryterium przewiduje poszerzenie dotychczasowego zakresu działań profilaktycznych prowadzonych względem rodzin dysfunkcyjnych, które jednocześnie przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze dzieci. Wzbogacenie dotychczasowych działań przyczyni się do zastosowania różnorodnych form doskonalących umiejętności rodziców oraz do wspomaganie wychowawczej funkcji jaką powinna pełnić rodzina w szczególności jeśli znajduje się ona w sytuacji zagrożenia utraty możliwości opieki nad dziećmi.</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>
10.	<p><u>Kryterium działań prewencyjnych (typ 1):</u> Projektodawca zobowiązuje się do wdrożenia w ramach projektu działań prewencyjnych ograniczających umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej oraz zapewniających opiekę i wychowanie przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej.</p>	<p>Kryterium wynika z Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Podjęcie działań prewencyjnych ma ograniczyć umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej oraz zapewnić opiekę i wychowanie przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej.</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>
11.	<p><u>Kryterium efektywności społeczno-zatrudnieniowej (typ 2):</u> Beneficjent zobowiązany jest do osiągnięcia wskaźnika efektywności społeczno-zatrudnieniowej na poziomie 56%, w tym wskaźnika</p>	<p>Efektywność społeczno-zatrudnieniowa jest mierzona wyłącznie w odniesieniu do osób, które są aktywizowane. W przypadku PI 9iv efektywność nie jest mierzona wobec osób niesamodzielnymi, które nie są aktywizowane. Pomiar efektywności nie dotyczy zatem osób</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>

	<p>efektywności zatrudnieniowej na poziomie 22%. W odniesieniu do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi minimalny poziom efektywności społeczno - zatrudnieniowej wynosi 46%, w tym minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej – 12%.</p>	<p>niepełnosprawnych i starszych korzystających z usług opiekuńczych czy asystenckich, natomiast może dotyczyć ich opiekunów, jeśli projekt przewiduje wsparcie aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej dla opiekunów osób niesamodzielnych. Z pomiaru efektywności wyłączone są też 3 grupy osób: osoby będące w pieczy i opuszczające pieczę, nieletni wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości, osoby przebywające w MOW i MOS. Wobec dzieci przebywających w placówkach wsparcia dziennego nie stosuje się aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej, więc wobec nich także nie ma obowiązku stosowania efektywności społeczno-zatrudnieniowej.</p>	
12.	<p><u>Kryterium strategii na rzecz deinstytucjonalizacji (typ 1, 2, 3):</u> Partner wiodący wraz z partnerami zobowiązuje się do rozpoczęcia/kontynuacji prac nad Strategią i planem działania na rzecz deinstytucjonalizacji oraz rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności na określonym obszarze lub w określonym zakresie objętym przez projekt wynikających z Ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności i ich wdrażania.</p>	<p>Strategia i plan działania na rzecz deinstytucjonalizacji oraz rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności powinny opierać się na informacjach zgromadzonych w trakcie oceny bieżącej sytuacji. Umożliwi to skoordynowane i systematyczne wdrażanie reform w skali regionalnej. Dobrą strategię i plan działania, które uwzględnią potrzeby i aspiracje zaangażowanych osób oraz zapewnią skoordynowaną reakcję w różnych dziedzinach, powinna być stworzona jedynie przy szerokim udziale wszystkich zainteresowanych stron. Udział powinni wziąć decydenci ze wszystkich właściwych resortów, w tym odpowiedzialnych za ochronę dzieci, opiekę zdrowotną, edukację, kulturę, rozrywkę, pracę, niepełnosprawność, transport i finanse. Strategia i plan działania uwzględniać powinny niskokosztowe rozwiązania dotyczące zapewnienia trwałości w projektach oraz standardy. W procesie powinny od samego początku uczestniczyć podmioty inne niż państwowe, tj. osoby, które będą lub mogą korzystać z usług wraz z ich organizacjami i</p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia</p>

		<p>rodzinami oraz świadczeniodawcami.</p> <p>Zaangażowanie świadczeniodawców pomoże krzewić istniejące już dobre praktyki. Jednocześnie udział tych zainteresowanych stron zagwarantuje, że dokumenty strategiczne będą odzwierciedlać rzeczywiste potrzeby i interesy osób najbardziej dotkniętych problemami.</p> <p>W wielu przypadkach jednak interesy użytkowników i ich rodzin mogą być odmienne. Dlatego też bardzo ważne jest, aby zapewnić rzeczywiste zaangażowanie obydwu stron w cały proces. W celu uniknięcia podwójnego finansowania, w przypadku uczestnictwa jst w projekcie stworzenie narzędzia weryfikacji rozwiązań dotyczących deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w powiatach wraz z identyfikacją stanu wdrażania zmian w samorządach powiatowych oraz raportem końcowym wraz z rekomendacjami, które będą wykorzystane w procesie szkoleniowym władz samorządowych realizowanego w ramach PO WER, wyłączone będzie finansowanie działań związanych z opracowywaniem strategii/planów działań, które finansowane są przez PO WER</p>	
--	--	--	--

4.3.2. Ocena wniosku na podstawie kryteriów dostępu ma postać „0-1” tzn. „spełnia – nie spełnia”. Wniosek niespełniający kryteriów dostępu jest odrzucany (dot. kryterium dostępu nr 5) bądź kierowany do poprawy lub uzupełnienia.

4.3.3. Treść wniosku o dofinansowanie musi pozwalać na jednoznaczne stwierdzenie, czy dane kryterium dostępu weryfikowane na etapie oceny formalno-merytorycznej jest spełnione.

4.4. Kryteria merytoryczne o charakterze horyzontalnym

4.4.1. Ocena wniosków złożonych w ramach naboru prowadzona będzie w oparciu o następujące kryteria merytoryczne o charakterze horyzontalnym:

1	Wniosek jest zgodny z zapisami i celami szczegółowymi WRPO 2014+ oraz odpowiada na diagnozę zawartą w WRPO 2014+.	Realizacja projektu przyczynia się w sposób bezpośredni do osiągnięcia wskaźników rezultatu i produktu określonych w ramach WRPO 2014+.	TAK/NIE- DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
2	Zgodność z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych WRPO 2014+.	W ramach kryterium weryfikowana będzie zgodność doboru grupy docelowej i typów projektów z wymogami określonymi dla właściwego Działania/ Poddziałania Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych WRPO 2014+.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
3	Zgodność z zasadami dotyczącymi pomocy publicznej.	<p>W ramach kryterium będzie weryfikowana zgodność z warunkami wsparcia dotyczącymi pomocy publicznej lub pomocy de minimis, wynikającymi z aktów prawnych wskazanych w regulaminie konkursu, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kwalifikowalność wnioskodawcy wynikająca z właściwych przepisów o pomocy publicznej lub pomocy de minimis będących podstawą prawną udzielenia wsparcia w ramach działania, • prawidłowość określenia statusu przedsiębiorstwa: <ul style="list-style-type: none"> a) w przypadku Wnioskodawców ubiegających się o pomoc publiczną na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L z 26.06.2014 r.) - zgodnie z Załącznikiem I do tego rozporządzenia, b) w przypadku Wnioskodawców ubiegających się o pomoc de minimis na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 r.) - zgodnie z art. 2 ust. 2 tego rozporządzenia, z uwzględnieniem 	TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

		<p>dokumentu: Zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r., dotyczące definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich (Dz. Urz. L 124 z 20.5.2003 r., str. 36),</p> <ul style="list-style-type: none"> • czy realizacja przedsięwzięcia mieści się w ramach czasowych dopuszczalnych we właściwych przepisach o pomocy publicznej lub pomocy de minimis będących podstawą prawną udzielenia wsparcia w ramach danego działania, • czy wnioskowana kwota i zakres projektu, w tym wydatki kwalifikowalne są zgodne z przepisami o pomocy publicznej lub pomocy de minimis będących podstawą prawną udzielenia wsparcia w ramach działania. 	
4	Zgodność projektu z zasadą równości szans kobiet i mężczyzn w oparciu o standard minimum.	<p>W ramach kryterium wnioskodawca powinien wykazać spełnienie zasady równości szans kobiet i mężczyzn (w oparciu o standard minimum, ewentualnie zachodzi wyjątek, co do którego nie stosuje się standardu minimum), zgodnie z art. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.</p> <p>Wniosek spełnia standard minimum zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.</i></p>	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>
5	Zgodność projektu z zasadą równości szans i niedyskryminacji w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	W ramach kryterium w oparciu o treść wniosku weryfikowana będzie zgodność z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>
6	Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju.	W ramach kryterium wnioskodawca powinien wykazać pozytywny lub neutralny wpływ projektu na zasadę zrównoważonego rozwoju (w szczególności należy wskazać i uzasadnić, czy projekt będzie wymagał oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.: Dz.U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.).	<p>TAK/NIE - DO KOREKTY</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>
7	Koszty w ramach cross-	W ramach kryterium będzie	

	<i>financingu</i> i/lub na zakup środków trwałych nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla danego Działania/ Poddziałania.	weryfikowana zgodność budżetu projektu z procentowym limitem kosztów w ramach <i>cross-financingu</i> i/lub środków trwałych, określonym dla danego konkursu. Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.	TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
8	Kwalifikowalność oraz niezbędność wydatków	W ramach kryterium weryfikowana będzie kwalifikowalność i niezbędność zaplanowanych w projekcie wydatków w kontekście realizowanych zadań, celów projektu oraz ich wskaźników. Budżet projektu powinien zostać sporządzony w oparciu o zapisy zawarte w Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 oraz Wytocznymi IZ WRPO. Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia
9	Racjonalność i efektywność wydatków.	W ramach kryterium weryfikowana będzie racjonalność i efektywność kosztowa wydatków, w tym również zgodność ze stawkami jednostkowymi (jeśli dotyczy), wymaganiami dotyczącymi standardu oraz cen rynkowych najczęściej finansowanych w ramach danej grupy projektów, towarów lub usług (jeśli dotyczy), a także uzasadnienie poniesienia wydatków nie ujętych w katalogu wydatków lub których wartość przekracza stawki rynkowe. Budżet projektu powinien zostać sporządzony w oparciu o zapisy zawarte w Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 oraz Wytocznymi IZ WRPO. Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia
10	Prawidłowość wypełnienia	W ramach kryterium weryfikowana	

	budżetu projektu.	będzie prawidłowość wypełnienia budżetu projektu, zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie. Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.	TAK/NIE - DO KOREKTY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia
11	Zgodność z częścią <i>Informacje dodatkowe/wymogi</i> Zasad ubiegania się o dofinansowanie (dotyczy projektów pozakonkursowych)	W ramach kryterium weryfikowana będzie prawidłowość wypełnienia wniosku, zgodnie z częścią <i>Informacje dodatkowe/wymogi</i> Zasad ubiegania się o dofinansowanie.	TAK/NIE - DO KOREKTY/NIE DOTYCZY Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia

4.4.2. Ocena wniosku na podstawie kryteriów merytorycznych o charakterze horyzontalnym ma postać „0-1” tzn. „spełnia – nie spełnia”. W przypadku projektów pozakonkursowych istnieje możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

4.5. Ogólne kryteria merytoryczne punktowe

4.5.1. Ogólne kryteria merytoryczne punktowe mają charakter uniwersalny, tj. odnoszą się do wszystkich projektów realizowanych w ramach WRPO 2014+. Stosowane będą następujące ogólne kryteria merytoryczne:

Część I Uzasadnienie potrzeby realizacji i cele projektu oraz ryzyko nieosiągnięcia założeń projektu – maksymalna możliwa do uzyskania liczba punktów wynosi 30.			
1.	Zasadność realizacji projektu.	Uzasadnienie realizacji projektu w kontekście celów WRPO 2014+. Wnioskodawca winien wskazać na konkretny problem, który zostanie złagodzony/rozwiązany w wyniku realizacji celów projektu, opierając się na rzetelnie przeprowadzonej analizie oraz diagnozie sytuacji problemowej.	Waga punktowa: 12 (10*). *dotyczy projektów, których wnioskowana kwota dofinansowania jest równa albo przekracza 2 mln zł. Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.
2.	Adekwatność doboru celów projektu i rezultatów.	Cele projektu odpowiadają na zdiagnozowane problemy i rezultaty, odpowiadają celom założonym w projekcie i są adekwatne do zdiagnozowanych problemów.	Waga punktowa: 8 (7*). *dotyczy projektów, których wnioskowana kwota dofinansowania jest równa albo przekracza 2 mln zł. Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

3.	Adekwatność doboru i opisu (o ile dotyczy) wskaźników realizacji projektu.	<p>Wskaźniki zostały prawidłowo dobrane oraz są adekwatne do typu projektu/grupy docelowej. Przewidziane do zrealizowania wartości wskaźników są możliwe do osiągnięcia w ramach realizowanego projektu (wartość wskaźników nie jest zbyt niska/wysoka).</p> <p>Wnioskodawca przypisał do projektu właściwe wskaźniki kluczowe oraz wskaźniki specyficzne dla WRPO 2014+. Wskaźniki specyficzne dla projektu zostały prawidłowo dobrane oraz zdefiniowane i są adekwatne do założonych celów projektu.</p> <p>Wskaźniki produktu odpowiadają wybranym wskaźnikom rezultatu. Należy zaznaczyć, iż najwyżej będą oceniane projekty w najwyższym stopniu przyczyniające się do realizacji wskaźników (weryfikowany będzie stosunek nakład-rezultat).</p> <p>Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.</p>	<p>Waga punktowa: 10 (9*).</p> <p>*dotyczy projektów, których wnioskowana kwota dofinansowania jest równa albo przekracza 2 mln zł.</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>
4.	Trafność analizy ryzyka nieosiągnięcia założeń projektu (jeśli dotyczy).	<p>W ramach kryterium weryfikowana będzie jakość opisanej analizy ryzyka, w tym opis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sytuacji, których wystąpienie utrudni lub uniemożliwi osiągnięcie wartości docelowej wskaźników rezultatu; - sposobu identyfikacji wystąpienia takich sytuacji (zajścia ryzyka); - działań, które zostaną podjęte, aby zapobiec wystąpieniu ryzyka i jakie będą mogły zostać podjęte, aby zminimalizować skutki wystąpienia ryzyka. <p>Dotyczy projektów, których wnioskowana kwota dofinansowania jest równa albo przekracza 2 mln zł.</p>	<p>Waga punktowa: 0 (4*)</p> <p>*dotyczy projektów, których wnioskowana kwota dofinansowania jest równa albo przekracza 2 mln zł.</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>

Część II Zadania oraz trwałość projektu – maksymalna możliwa do uzyskania liczba punktów wynosi 20.

5.	Spójność zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektu oraz trafność doboru i opisu tych zadań w kontekście osiągnięcia celów/wskaźników projektu.	<p>W ramach kryterium weryfikowana będzie adekwatność doboru zadań w kontekście zdiagnozowanych problemów, które projekt ma rozwiązać albo załagodzić, w tym opis:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnienia potrzeby realizacji zadań; – planowanego sposobu realizacji zadań; – sposobu realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami; – wartości wskaźników realizacji właściwego celu szczegółowego WRPO 2014+ lub innych wskaźników określonych we wniosku o dofinansowanie, które zostaną osiągnięte w ramach zadań. <p>Jednocześnie należy mieć na uwadze, aby każdy zaproponowany przez projektodawcę wskaźnik znalazł odzwierciedlenie w realizowanych zadaniach oraz by nie wykazywać zadań, które nie przyczyniają się do realizacji wskaźników.</p> <p>Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.</p>	<p>Waga punktowa: 15.</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>
6.	Opis trwałości projektu.	<p>W ramach kryterium przeprowadzona zostanie ocena sposobu w jaki zostanie zachowana trwałość projektu.</p> <p>Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.</p>	<p>Waga punktowa: 5.</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>
Część III Grupy docelowe – maksymalna możliwa do uzyskania liczba punktów wynosi 20.			
7.	Opis grupy docelowej dotyczący osób i/lub instytucji.	<p>W ramach kryterium weryfikowane będzie czy zaproponowana przez wnioskodawcę grupa docelowa została poprawnie scharakteryzowana z punktu widzenia istotnych dla projektu cech (status</p>	<p>Waga punktowa: 10</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>

		<p>instytucji, status osób na rynku pracy, wiek, wykształcenie, płeć, itp.). Równocześnie wnioskodawca będzie zobowiązany do zidentyfikowania i opisanie potencjalnych barier uczestnictwa w projekcie, wraz z przedstawienia działań mającym im przeciwdziałać.</p> <p>Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.</p>	
8.	Uzasadnienie doboru grupy docelowej projektu oraz opis rekrutacji uczestników.	<p>W ramach kryterium wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia rzetelnych danych, uzasadniających wybór określonej grupy docelowej oraz jej ilościowego doboru. Równocześnie weryfikowany będzie sposób rekrutacji, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plan i harmonogram jej przeprowadzenia; - katalog niedyskryminacyjnych kryteriów wyboru; - zapobieganie ewentualnym problemom związanym z rekrutacją grupy docelowej. <p>Osoba oceniająca może uznać przedmiotowe kryterium za spełnione warunkowo.</p>	<p>Waga punktowa: 10.</p> <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>
Część IV Potencjał i doświadczenie projektodawcy i partnerów – maksymalna możliwa do uzyskania liczba punktów wynosi 30.			
9.	Zaangażowanie potencjału projektodawcy i partnerów (jeśli projekt jest realizowany w partnerstwie).	<p>W ramach kryterium przeprowadzona zostanie ocena zaangażowania – projektodawcy i partnerów (o ile dotyczy) i sposobu jego wykorzystania w ramach projektu (kluczowych osób, które zostaną zaangażowane do realizacji projektu oraz ich planowanej funkcji w projekcie);</p> <ul style="list-style-type: none"> – potencjału technicznego, w tym sprzętowego i warunków lokalowych projektodawcy i partnerów (o ile dotyczy) i sposobu jego wykorzystania w ramach 	<p>Waga punktowa: 15, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potencjał finansowy – 8 punktów; • potencjał kadrowy/merytoryczny - 5 punktów; • potencjał techniczny - 2 punkty. <p>Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.</p>

		projektu; – zasobów finansowych, jakie wniesie do projektu projektodawca i partnerzy (o ile dotyczy).	
10.	Doświadczenie projektodawcy i partnerów (jeśli projekt jest realizowany w partnerstwie) w kontekście osiągnięcia celów.	Doświadczenie projektodawcy/ partnerów oceniane będzie w szczegółowości w kontekście dotychczasowej jego działalności i możliwości weryfikacji jej rezultatów: a) w obszarze, w którym udzielane będzie wsparcie przewidziane w ramach projektu; b) na rzecz grupy docelowej, do której kierowane będzie wsparcie przewidziane w ramach projektu; c) na określonym terytorium, którego dotyczyć będzie realizacja projektu.	Waga punktowa: 15, w tym: • doświadczenie w obszarze, w którym udzielane będzie wsparcie przewidziane w ramach projektu - 6 punktów; • doświadczenie na rzecz grupy docelowej, do której kierowane będzie wsparcie przewidziane w ramach projektu - 6 punktów; • doświadczenie na określonym terytorium, którego dotyczyć będzie realizacja projektu - 3 punkty. Możliwość skierowania wniosku do poprawy lub uzupełnienia.

4.5.2. Część oceny formalno-merytorycznej na podstawie kryteriów merytorycznych będzie dokonywana w skali punktowej zgodnie z Kartą oceny formalno-merytorycznej (załącznik nr 7.10 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie).

4.5.3. Maksymalna liczba punktów do uzyskania w trakcie oceny kryteriów merytorycznych punktowych wynosi 100 punktów podczas oceny ogólnych kryteriów merytorycznych. Spełnienie przez wniosek kryteriów w minimalnym zakresie oznacza uzyskanie 70 punktów, a także przynajmniej 70% punktów możliwych do uzyskania w każdej z części karty oceny formalno-merytorycznej. Wniosek niespełniający wymaganej liczby punktów jest kierowany do poprawy lub uzupełnienia. W przypadku osiągnięcia przez projekt minimalnej liczby punktów IZ, w kontekście istoty przewidzianego do realizacji projektu i troski o najwyższą jakość działań w zakresie rozwoju usług społecznych zastrzega sobie prawo do negocjacji z Wnioskodawcą w celu maksymalnej realizacji założonych celów szczegółowych lub rezultatów.

5. Pomoc publiczna/pomoc de minimis

5.1. Zasady dotyczące pomocy publicznej lub pomocy de minimis określają przepisy:

- Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu,
- Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis,
- Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.

5.2. Zgodność z przepisami dotyczącymi udzielania pomocy publicznej weryfikowana jest na etapie oceny formalno-merytorycznej.

5.3. W przypadku projektów dotyczących pomocy publicznej niezbędne jest wykazanie wkładu prywatnego przedsiębiorców. Wkład ten wskazywany jest we wniosku o dofinansowanie projektu oraz podlega rozliczeniu we wnioskach o płatność z realizacji projektu. Podstawę do wyliczenia poziomu wkładu prywatnego stanowią wykazane w budżecie projektu w ramach poszczególnych zadań koszty objęte pomocą publiczną w przeliczeniu na jednego uczestnika projektu. W przypadku gdy projekt jest objęty regułami pomocy publicznej i/lub pomocy de minimis, w kategorii wydatków w ramach poszczególnych zadań należy zaznaczyć te wydatki, które objęte są regułami pomocy publicznej i pomocy de minimis. Wydatki objęte regułami pomocy publicznej zostaną zliczone w wierszach: Wydatki objęte pomocą publiczną, Wydatki objęte pomocą publiczną - II, Wydatki objęte pomocą de minimis, Wydatki objęte pomocą de minimis - II. Pozostałe

wydatki nie objęte pomocą publiczną zostaną zliczone w wierszu: Wydatki bez pomocy publicznej/de minimis.

5.4. Projektodawca zobowiązany jest do przedstawienia we wniosku o dofinansowanie w ramach pola w pkt. 5.1.3 Metodologia wyliczenia dofinansowania i wkładu prywatnego w ramach wydatków objętych pomocą publiczną i pomocą de minimis, sposobu wyliczenia intensywności pomocy oraz wymaganego wkładu prywatnego w odniesieniu do wszystkich wydatków objętych pomocą publiczną, w zależności od typu pomocy oraz instytucji, na rzecz której pomoc zostanie udzielona, w tym zwłaszcza informacji na temat:

- liczby pracowników objętych wsparciem, w tym pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji (w rozumieniu art. 2 pkt 4 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) oraz pracowników niepełnosprawnych;
- liczby pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, pracowników znajdujących się w bardzo niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w ramach subsydiowanego zatrudnienia;
- średniej liczby pracowników zatrudnionych u danego pracodawcy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy – niezbędnej do wyliczenia wzrostu netto liczby pracowników;
- spełnienia efektu zachęty.

5.5. W przypadku pomocy udzielanej jako pomoc de minimis należy opisać metodologię wyliczenia wysokości pomocy (z uwzględnieniem wydatków objętych pomocą), zaś w odniesieniu do metodologii wyliczenia wkładu prywatnego wpisać „nie dotyczy”.

5.6. W przypadku gdy Projektodawca jest równocześnie podmiotem udzielającym pomocy publicznej, a także odbiorcą pomocy i tym samym wykazuje w jednym wniosku o dofinansowanie dwie różne kwoty pomocy publicznej, powinien dokonać w metodologii wyliczenia pomocy publicznej rozbicia kwotowego na część, która stanowi pomoc publiczną dla niego (część zadania merytorycznego i część kosztów pośrednich) oraz na część, która

stanowi pomoc publiczną dla pozostałych przedsiębiorstw ujętych w projekcie (bez kosztów pośrednich).

6. Informacje dodatkowe/wymogi

6.1. Zasady ogólne

6.1.1. Projekty realizowane są zgodnie z *Wytycznymi w obszarze włączenia*.

6.1.2. Wszystkie usługi społeczne oferowane w ramach projektu muszą być spersonalizowane i zintegrowane.

6.1.3. Realizacja usług w ramach projektu musi odbywać się na obszarze województwa wielkopolskiego.

6.1.4. W ramach przedmiotowego naboru wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 350 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może łącznie przekroczyć 10% wydatków projektu.

6.1.5. Projektodawca zobowiązuje się, że wsparcie udzielane w ramach naboru jest skierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zgodnie z definicją zawartą⁸ w *Wytycznych w obszarze włączenia*, w tym dzieci, rodzin z dziećmi, młodzieży, osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz osób w ich otoczeniu⁹.

6.1.6. Projektodawca we wniosku o dofinansowanie zobowiązuje się, preferować do wsparcia osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w rozdziale 3 pkt. 11 *Wytycznych w obszarze włączenia* i/lub w przypadku możliwości objęcia wsparciem osób z niepełnosprawnościami, preferowane jest wsparcie adresowane do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz do osób z zaburzeniami psychicznymi. W przypadku realizacji usług opiekuńczych i asystenckich (typ 2) pierwszeństwo ponad wyżej wymienionymi przesłankami mają osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie

o pomocy społecznej, a także osoby korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. **Powyższe należy ująć w regulaminie rekrutacji opracowanym przez Wnioskodawcę oraz wskazać w treści wniosku o dofinansowanie. W ramach projektu możliwe jest ponadto kierowanie wsparcia dla otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, o ile jest to niezbędne dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.**

Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – to osoby spokrewnione lub niespokrewnione z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, a także inne osoby z najbliższego środowiska osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Za otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym można uznać wszystkie osoby, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym należą także osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą lub kandydaci do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka i dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Do otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym należą ponadto rodziny przygotowujące się do adopcji.

6.1.7. Beneficjent zobowiązany jest do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), o prowadzonej rekrutacji do projektu. Ponadto Beneficjent zapewnia we wniosku, że zakres wsparcia dla osób lub rodzin korzystających z PO PŻ nie będzie powielał działań, które dana osoba lub rodzina otrzymała lub otrzymuje z PO PŻ w ramach działań towarzyszących.

6.1.8. Projekt realizowany jest w partnerstwie z jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego oraz podmiotem ekonomii społecznej i/lub organizacją pozarządową działającymi w obszarze włączenia społecznego, posiadającymi doświadczenie w świadczeniu usług społecznych.

UWAGA! W przypadku Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej/Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie (miasta na prawach powiatu) realizujących w ramach projektu zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodka Pomocy Społecznej kryterium uznaje się za spełnione w sytuacji złożenia wniosku wyłącznie w partnerstwie

z podmiotem ekonomii społecznej i/lub organizacją pozarządową działającymi w obszarze włączenia społecznego, posiadającymi doświadczenie w świadczeniu usług społecznych. W przypadku realizacji projektu przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej kryterium uznaje się za spełnione w sytuacji złożenia wniosku wyłącznie w partnerstwie z podmiotem ekonomii społecznej i/lub organizacją pozarządową (zgodnie z art. 185 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie wykonuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, w związku z czym realizacja projektu w partnerstwie z jst nie jest wymagana).

6.1.9. W związku z wymaganą realizacją projektów w partnerstwie z jednostkami organizacyjnymi samorządu terytorialnego oraz podmiotami ekonomii społecznej i/lub organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze włączenia społecznego przewiduje się możliwość złożenia wniosku o dofinansowanie na kwotę wyższą niż wynika z algorytmu podziału środków stanowiącego załącznik nr 7.13.

6.1.10. Projektodawca zobowiązany jest do zlecenia zadań na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego o wolontariacie. W przypadku, gdy Beneficjent stosuje ustawę Pzp albo zasadę konkurencyjności, o ile nie stoi to w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa, jest zobowiązany stosować aspekty społeczne/klauzule społeczne, w szczególności dotyczące ograniczenia możliwości złożenia oferty do podmiotów ekonomii społecznej oraz stosowania kryteriów dotyczących zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych lub osób, o których mowa w przepisach o zatrudnieniu socjalnym, przy udzielaniu następujących rodzajów zamówień:

- usług cateringowych;
- usług związanych z utrzymaniem czystości.

6.1.11. W szerokim znaczeniu klauzule społeczne to rozwiązania umożliwiające uwzględnienie istotnych względów społecznych przy realizacji zamówienia. Aspekty społeczne w zamówieniach publicznych, sposób oraz przykłady ich stosowania zostały omówione w podręczniku Urzędu Zamówień Publicznych. „Aspekty społeczne w zamówieniach publicznych” (dostępny na stronie www.uzp.gov.pl) oraz w „Podręczniku stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych” Tomasza Schimanka i Barbary Kunysz-Syrytczyk z 2014 r. przygotowanego w ramach projektu „Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej” (www.isp.org.pl).

6.1.12. Projektodawca zobowiązuje się, że wsparcie dla usług opiekuńczych i/lub asystenckich i/lub wsparcie rodzin w postaci pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego i/lub tworzenia mieszkań wspomaganych polegają na tworzeniu miejsc świadczenia ww. usług w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności. Miejsca świadczenia ww. form wsparcia mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach jak i w podmiotach istniejących.

6.1.13. Projektodawca zobowiązuje się, że realizacja działań wspiera proces deinstytucjonalizacji. Proces ten stanowi przejście od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w lokalnej społeczności. Usługi świadczone w lokalnej społeczności to usługi umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i środowiska lokalnego, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:

- a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym;
- b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą;
- c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem;
- d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.

Do usług świadczonych w lokalnej społeczności należą w szczególności:

- i) usługi wspierania rodziny, o których mowa w Wytycznych w obszarze włączenia;
- ii) rodzinna piecza zastępcza oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze do 14 osób, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

oraz poniżej wymienione usługi, o ile spełniają warunki, o których mowa w lit. a-d:

- iii) usługi asystenckie;
- iv) usługi asystenckie i opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania,
- v) usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej;

- vi) usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc jest nie większa niż 30; limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc w mieszkaniu;
- vii) usługi w rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej;
- viii) usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30. Limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc całodobowego pobytu w poszczególnych ośrodkach wsparcia;
- ix) usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc, która jest nie większa niż 30. Limit 30 miejsc nie obowiązuje w przypadku, gdy przepisy prawa krajowego wskazują mniejszą maksymalną liczbę miejsc.

6.1.14. W ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, umożliwia się finansowanie usług zdrowotnych, o ile usługi te są niezbędne do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. O przynależności danej usługi do usług społecznych lub zdrowotnych decyduje to, kto jest faktycznym wykonawcą danej usługi. Dla rozróżnienia usługi społecznej i zdrowotnej istotne jest, czy podmiot aplikujący o środki unijne prowadzi usługi społeczne (zwłaszcza usługi opiekuńcze i specjalistyczne opiekuńcze zgodnie z ustawą o pomocy społecznej czy lecznicze zgodnie z ustawą o działalności leczniczej). Podmioty prowadzące usługi społeczne (np. domy pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej, mieszkania wspomagane) będą realizowały projekty w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych będących w kompetencji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Z kolei podmioty lecznicze będą uprawnione do realizacji projektów w zakresie deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych, nadzorowanych przez Ministerstwo Zdrowia. Elementem uzupełniającym projektu realizowanego przez podmiot realizujący usługi społeczne może być usługa zdrowotna i na odwrót, niemniej zarówno potrzeba sfinansowania, jak i zakres usługi uzupełniającej muszą być bezsprzecznie związane z realizacją celu projektu czyli tzw. usługi przewodniej.

6.1.15. Beneficjent zapewnia, że ze środków EFS nie są finansowane bierne formy pomocy w postaci zasiłków. Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do projektu.

6.1.16. Wnioskodawca jest zobowiązany do wybrania w pkt. VIII wniosku o dofinansowanie opcji „Tak” przy wszystkich oświadczeniach, których listę i treść zawiera załącznik nr 7.14 do Zasad ubiegania się o dofinansowanie.

Wyjątki stanowią:

- oświadczenie dotyczące wykluczenia z możliwości ubiegania się o dofinansowanie na podstawie odrębnych przepisów, w sytuacji, gdy projekt jest realizowany przez JST;
- oświadczenie dotyczące pomocy publicznej w tym pomocy de minimis, w przypadku realizacji projektu nie zawierającego elementów pomocy publicznej/pomocy de minimis;
- oświadczenie dotyczące finansowania z Funduszu Pracy w przypadku nie obejmowania wsparciem młodocianego pracownika;
- wniosek o zagwarantowanie ochrony informacji i tajemnic, jeśli nie dotyczy Projektodawcy/partnera;
- oświadczenie dotyczące pierwszeństwa osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnymi, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego oraz oświadczenie dotyczące nie zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych ani nie zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania przedmiotowych usług w przypadku projektów, w których nie są realizowane działania z zakresu 2 typu wsparcia.

Przy przedmiotowych oświadczeniach należy wybrać opcję „Nie dotyczy”.

6.1.17. W niniejszym naborze IZ WRPO 2014+ nie zezwala na stosowanie stawek jednostkowych w ramach uproszczonych metod rozliczania wydatków.

6.1.18. Nabór może zostać anulowany w przypadku ogłoszenia aktów prawnych lub wytycznych horyzontalnych w istotny sposób sprzecznych z postanowieniami niniejszych Zasad ubiegania się o dofinansowanie.

6.1.19. Projekty realizowane są m.in na obszarach, na których istnieją deficyty w zakresie dostępności do poszczególnych rodzajów usług społecznych, w oparciu o wyniki badania przeprowadzonego na zlecenie ROPS w Poznaniu w ramach raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami”.

6.1.20. W ramach Poddziałania 7.2.1 nie są finansowane kampanie promocyjne - działania upowszechniające będą realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań wdrożeniowych.

6.1.21. W odniesieniu do kryterium trwałości projektu, trwałość ta oznacza instytucjonalną gotowość podmiotów do świadczenia usług społecznych o zakresie zbliżonym do usług świadczonych w ramach projektu i w podobnej jakości. Oznacza to, że w przypadku wystąpienia popytu na usługę beneficjent musi być gotowy do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu (np. pobyt dzienny) i podobnej jakości. W przypadku niewystąpienia popytu na te usługi nie ma konieczności zatrudnienia kadry, jednak w przypadku wystąpienia popytu na usługę (zgłoszenia się po usługę) kadra ta musi być zatrudniona, a tym samym usługa uruchomiona. Aktualna informacja dotycząca liczby miejsc oferowanych przez podmiot po projekcie w okresie trwałości musi być obowiązkowo opublikowana na stronie internetowej Beneficjenta. Potencjalni odbiorcy usług muszą mieć dostęp do informacji o tym, że mogą zgłosić się po usługę.

UWAGA: Przystępując do realizacji projektu Wnioskodawca powinien w pierwszej kolejności skierować działania na obszary rekomendowane w niniejszych Zasadach ubiegania się o dofinansowanie tj. do gminy/gmin, w których nie świadczone dotychczas usług społecznych, a dopiero w drugiej kolejności może skierować działania do gminy/gmin, w których świadczenie usług jest na znikomym lub niewystarczającym poziomie. Zgodnie z powyższym Projektodawca już na etapie planowania realizacji projektu jest zobligowany do przeprowadzenia rzetelnej analizy pod kątem braku dostępności usług społecznych na danym terenie, z jednoczesnym uwzględnieniem analizy potrzeb w gminie/gminach rekomendowanych do objęcia wsparciem oraz wskazanych w niniejszych Zasadach. Wyniki przeprowadzonej analizy Wnioskodawca każdorazowo powinien przedstawić we Wniosku o dofinansowanie.

Do przeprowadzenia analizy pod kątem dostępności usług społecznych w województwie wielkopolskim Instytucja Zarządzająca rekomenduje wykorzystanie m.in. wyników badania przeprowadzonego na zlecenie ROPS w Poznaniu w ramach dokumentu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami”. Dokument jest dostępny na stronie internetowej ROPS w Poznaniu.

6.2. Zasady realizacji wsparcia w ramach typu 1: Projekty poprawiające dostęp do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym działań na rzecz usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą

6.2.1. Możliwy zakres usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym działań na rzecz usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą¹⁵ oraz podmioty uprawnione do realizacji tych usług określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Beneficjent zapewnia, że wsparcie dla rodziny i pieczy zastępczej odbywa się zgodnie z ww. ustawą. Beneficjent zapewnia, że z EFS nie są finansowane świadczenia wypłacane na podstawie tej ustawy. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu.

6.2.2. Beneficjent może m.in. realizować:

- a) działania prewencyjne mające ograniczyć umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej poprzez usługi wsparcia rodziny;
- b) działania prowadzące do odejścia od opieki instytucjonalnej, tj. od opieki świadczonej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 dzieci do usług świadczonych w lokalnej społeczności poprzez tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych poniżej 14 dzieci. W ramach projektu nie mogą być tworzone nowe miejsca w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób.

6.2.3. Projektodawca zapewnia, że usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego polegają na tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowych placówek wsparcia dziennego, jak również w ramach istniejących placówek.

6.2.4. Projektodawca zapewnia, że wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem:

- a) zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub
- b) rozszerzenie oferty wsparcia.

6.2.5. W przypadku otrzymania wsparcia na tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego, Projektodawca zobowiązuje się do zachowania trwałości po zakończeniu realizacji projektu co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Trwałość jest

¹⁵ Dla zapewnienia demarkacji pomiędzy usługami społecznymi a usługami aktywnej integracji działania na rzecz usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą możliwe do realizacji w ramach niniejszego naboru dotyczą jedynie usług świadczonych w formie mieszkania wspomaganego. Jednakże w celu zapewnienia kompleksowości wsparcia świadczonego na rzecz osób opuszczających pieczę zastępczą, zaleca się komplementarność prowadzonych działań z działaniami prowadzonymi w ramach PI 9i.

rozumiana jako instytucjonalna gotowość podmiotów do świadczenia usług pomocy w opiece i wychowaniu w ramach placówek wsparcia dziennego, o których mowa w art. 9 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oznacza to, że w przypadku wystąpienia popytu na usługę beneficjent musi być gotowy do świadczenia usługi o zakresie zbliżonym do usługi świadczonej w ramach projektu (np. pobyt dzienny) i podobnej jakości. W przypadku niewystąpienia popytu na te usługi nie ma konieczności zatrudnienia kadry, jednak w przypadku wystąpienia popytu na usługę (zgłoszenia się po usługę) kadra ta musi być zatrudniona, a tym samym usługa uruchomiona. Aktualna informacja dotycząca liczby miejsc oferowanych przez podmiot po projekcie w okresie trwałości musi być obowiązkowo opublikowana na stronie internetowej beneficjenta. Potencjalni odbiorcy usług muszą wiedzieć, że mogą zgłosić się po usługę.

6.2.6. Projektodawca zapewnia, że w placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej obowiązkowo są realizowane zajęcia rozwijające co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10):

- porozumiewanie się w języku ojczystym;
- porozumiewanie się w językach obcych;
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne;
- kompetencje informatyczne;
- umiejętność uczenia się;
- kompetencje społeczne i obywatelskie;
- inicjatywność i przedsiębiorczość;
- świadomość i ekspresja kulturalna.

6.2.7. Projektodawca zapewnia, że w ramach działań prowadzących do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego poniżej 14 dzieci jest realizowane kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego poniżej 14 dzieci oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach.

6.2.8. Projektodawca zapewnia poszerzenie dotychczasowego zakresu działań profilaktycznych oraz ukierunkowanych na pracę z rodziną borykającą się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

UWAGA! Projektodawca powinien poszerzyć dotychczasowy zakres działań profilaktycznych prowadzonych względem rodzin dysfunkcyjnych, które jednocześnie przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze dzieci. Należy zatem we wniosku o dofinansowanie wskazać jakie dotychczas zostały wdrożone działania profilaktyczne oraz ukierunkowane na pracę z rodziną i o jakie elementy zostaną one poszerzone. Jeżeli Projektodawca nie wdrażał wcześniej ww. działań powinien to wskazać opisując jednocześnie jakie działania zostaną wdrożone w ramach projektu.

6.2.9. Projektodawca zobowiązuje się do wdrożenia w ramach projektu działań prewencyjnych ograniczających umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej oraz zapewniających opiekę i wychowanie przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

6.2.10. Do podstawowych typów wsparcia rodzin należy: asystent rodziny, rodzina wspierająca i placówki wsparcia dziennego. Ponadto formą uzupełniającą są działania edukacyjne dla rodziców (tzw. szkoły dla rodziców). Należy jednak podkreślić, iż z uwagi na fakt, iż w wielu gminach województwa funkcjonują jedynie wybrane usługi o różnej jakości, Wnioskodawca powinien dążyć do zapewnienia **kompleksowości** udzielanego wsparcia, które powinno zapewnić rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze dostęp do całego pakietu usług, dostosowanych do indywidualnych potrzeb.

Asystent rodziny

Podstawowym narzędziem wsparcia rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze jest usługa asystenta rodziny. Zgodnie z wynikami badania przedstawionego w raporcie „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS należy dążyć aby usługa asystenta rodziny dostępna była na terenie każdej wielkopolskiej gminy, co więcej zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. W związku z powyższym IZ WRPO rekomenduje objęcie usługami asystenta rodziny gminę bądź gminy, na terenie których istnieje największe zapotrzebowanie na ten rodzaj usługi.

Przez gminę o największym zapotrzebowaniu na usługi asystenta rodziny należy rozumieć gminę, na terenie której w ogóle nie zatrudnia się asystentów rodziny lub współczynnik¹⁶ niedoboru etatów asystenta rodziny jest największy. Wnioskodawca jest zobowiązany każdorazowo do dokonania analizy obecnego stanu zapotrzebowania na usługę asystenta rodziny.

Gminy województwa wielkopolskiego, na terenie których usługa asystenta rodziny była niedostępna (wg stanu na koniec pierwszego półrocza 2015 roku):

- gmina Drawsko (powiat czarnkowsko-trzcianiecki);
- gminy: Niechanowo, Kiszkowo, Łubowo (powiat gnieźnieński)
- gmina Piaski (powiat gostyński)
- gminy: Jaraczewo, Żerków (powiat jarociński)
- gminy: Baranów, Łęka Opatowska, Trzcinica (powiat kępiński)
- gminy: Chodów, Przedecz (powiat kolski)
- gmina: Kobylin (powiat krotoszyński)
- gmina Włoszakowice (powiat leszczyński)
- gmina Miedzichowo (powiat nowotomyski)
- gmina Komorniki (powiat poznański)
- gmina Jutrosin (powiat rawicki)
- gminy: Orchowo, Ostrowite, Powidz (powiat słupecki)
- gminy: Brudzew, Władysławów (powiat turecki)
- gmina Tarnówka (powiat złotowski)

Gminy wiejskie województwa wielkopolskiego wykazujące bardzo duże zapotrzebowanie na asystenta rodziny (wg stanu na koniec pierwszego półrocza 2015):

- gmina Pepowo (powiat gostyński),
- gmina Kotlin (powiat jarociński),
- gminy: Godziesze Wielkie, Szczytniki (powiat kaliski),
- gminy: Kazimierz Biskupi, Skulsk, Wierzbinek (powiat koniński),

¹⁶ Ww. współczynnik definiuje się jako stosunek liczby rodzin korzystających z pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych do liczby asystentów rodziny zatrudnionych na terenie danej gminy (pod uwagę należy wziąć liczbę wszystkich rodzin korzystających z pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na terenie danej gminy, a nie tylko liczbę rodzin korzystających z usług asystenta rodziny).

- gmina Krzemieniewo (powiat leszczyński),
- gmina Kaczory (powiat pilski),
- gminy: Dopiewo, Tarnowo Podgórne (powiat poznański),
- gmina Nowe Miasto nad Wartą (powiat średzki),
- gmina Malanów (powiat turecki),
- gmina Mieścisko (powiat wągrowiecki),
- gmina Siedlec (powiat wolsztyński),
- gminy: Lipka, Złotów (powiat złotowski).

Gminy miejskie województwa wielkopolskiego wykazujące bardzo duże zapotrzebowanie na asystenta rodziny (wg stanu na koniec pierwszego półrocza 2015 roku):

- gmina Gniezno,
- gmina Kalisz,
- gmina Konin,
- gmina Kościan,
- gmina Leszno,
- gmina Ostrów Wielkopolski,
- gmina Poznań,
- gmina Słupca,
- gmina Turek,
- gmina Złotów.

Gminy miejsko-wiejskie województwa wielkopolskiego wykazujące bardzo duże zapotrzebowanie na asystenta rodziny (wg stanu na koniec pierwszego półrocza 2015 roku):

- gmina Wieleń (powiat czarnkowsko-trzcianecki),
- gmina Witkowo (powiat gnieźnieński),
- gmina Gostyń (powiat gostyński),
- gmina Kępno (powiat kępiński),
- gmina Ślesin (powiat koniński),
- gmina Rydzyna (powiat leszczyński),

- gmina Międzychód (powiat międzychodzki),
- gmina Zbąszyń (powiat nowotomyski),
- gminy: Oborniki, Rogoźno (powiat obornicki),
- gmina Raszków (powiat ostrowski),
- gmina Ostrzeszów (powiat ostrzeszowski),
- gmina Wyrzysk (powiat pilski),
- gmina Dobrzyca (powiat pleszewski),
- gminy: Kostrzyn, Kórnik, Mosina, Stęszew, Swarzędz (powiat poznański),
- gmina Bojanowo (powiat rawicki),
- gmina Zagórz (powiat słupecki),
- gmina Szamotuły (powiat szamotulski),
- gmina Środa Wielkopolska (powiat średzki),
- gmina Książ Wielkopolski (powiat śremski),
- gminy: Gołańcz, Skoki (powiat wągrowiecki),
- gmina Wolsztyn (powiat wolsztyński),
- gmina Września (powiat wrzesiński).

Ważną rolę w procesie wspierania rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze pełnią działania edukacyjne dla rodziców (tzw. szkoły dla rodziców), a także spotkania dla rodzin, mające na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwane grupami wsparcia. W raporcie „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” zaprezentowano dane, z których wynika, iż jedynie 3,18% dzieci zostało umieszczonych w systemie pieczy zastępczej z powodu sieroctwa. W związku z powyższym koniecznym jest wspieranie poradnictwa dla rodziców oraz działań uzupełniających ich kompetencje rodzicielskie poprzez m.in. stworzenie możliwości skorzystania ze wsparcia psychologa, pedagoga, prawnika, doradcy zawodowego, dietetyka. IZ WRPO rekomenduje, aby projekt wpłynął na rozwój działań edukacyjnych dla rodziców (tzw. szkoły dla rodziców), zwłaszcza w gminach, na terenie których liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest największa.

Rodzina wspierająca

Jedną z form pomocy rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze jest rodzina wspierająca. W 2014 roku w Wielkopolsce funkcjonowała tylko 1 rodzina wspierająca. W związku z powyższym oraz zgodnie z rekomendacjami wynikającymi z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS, IZ WRPO rekomenduje podjęcie działań zmierzających do powstawania i rozwijania tej formy wsparcia rodzin na terenie wszystkich gmin województwa wielkopolskiego.

Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Działania w placówce tej prowadzone są w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, rozwoju zainteresowań, pokonywania trudności szkolnych czy radzenia sobie z zaburzeniami zachowania. Wyniki z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS pokazują, iż na obszarze województwa wielkopolskiego z 18 332 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego objęły swoimi działaniami zaledwie 2 414 dzieci. IZ WRPO podkreśla, iż koniecznym jest tworzenie ww. placówek, a działaniami w pierwszej kolejności objąć należy te powiaty, na terenie których nie istnieje żadna z placówek tj.:

- powiat chodzieski,
- powiat czarnkowsko-trzcianecki,
- powiat grodziski,
- powiat jarociński,
- powiat kępiński,
- powiat leszczyński,
- powiat nowotomyski,
- powiat obornicki,
- powiat ostrowski,
- powiat ostrzeszowski,
- powiat pleszewski,
- powiat rawicki,

- powiat średzki,
- powiat turecki,
- powiat wągrowiecki,
- powiat wolsztyński,
- powiat wrzesiński.

Pieczna rodzinna

raporcie wyniki raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” wskazują, iż w niewielu powiatach województwa wielkopolskiego szkoli się kandydatów na rodziny zastępcze. Jak wynika z ww. raportu inwestowanie w profesjonalizację rodzin zastępczych jest właściwym zabezpieczeniem potrzeb wychowanków o szczególnych potrzebach opiekuńczych i wychowawczych. Niezbędne jest zatem powołanie odpowiedniej liczby rodzin zastępczych i/lub rodzinnych domów dziecka. Z uwagi na powyższe IZ WRPO rekomenduje, aby w ramach działań prowadzących do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej realizować kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze i/lub rodzinne domy dziecka. Sytuacja ta dotyczy w szczególności następujących obszarów:

a) w zakresie szkoleń kandydatów na prowadzących rodzinne domy dziecka w 2014 r. przeszkolono 5 kandydatów w 2 powiatach, a zatem zapotrzebowanie na ten rodzaj usługi dotyczy całego województwa wielkopolskiego;

b) w zakresie szkoleń kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe w 2014 r. przeszkolono 57 kandydatów w 15 powiatach, a zatem w pierwszej kolejności należy objąć działaniami te powiaty, na terenie których ten rodzaj usługi nie był realizowany w ogóle:

- powiat chodzieski,
- powiat czarnkowsko-trzcianecki,
- powiat gostyński
- powiat grodziski,
- powiat jarociński,
- powiat kolski,
- powiat koniński,
- powiat kościański,
- powiat międzychodzki,

- powiat nowotomyski,
- powiat ostrowski,
- powiat pilski,
- powiat rawicki,
- powiat słupecki,
- powiat szamotulski,
- powiat średzki,
- powiat śremski,
- powiat turecki,
- powiat wolsztyński,
- powiat wrzesiński.

Koordinator pieczy zastępczej

W celu wsparcia rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia koordynatora pieczy zastępczej. W celu zapewnienia kompleksowości udzielanego wsparcia należy intensywnie rozwijać sieć koordynatorów w całym województwie. Jak wynika z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” wskazane byłoby stopniowe zwiększenie zatrudnienia tej grupy osób, zwłaszcza w powiatach o najniższej wartości odsetka rodzin objętych wsparciem koordynatora. W związku z powyższym IZ WRPO wskazuje, iż obszarami o największym zapotrzebowaniu na ten rodzaj usługi są następujące powiaty (w powiatach tych odsetek rodzin objętych wsparciem koordynatora nie przekracza 70% liczby rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka ogółem):

- powiat czarnkowsko-trzcianecki,
- powiat gnieźnieński,
- powiat kaliski (w tym miasto Kalisz),
- powiat kolski,
- powiat kościański,
- powiat międzychodzki,
- powiat obornicki,
- powiat ostrowski,
- powiat pilski,
- powiat poznański (w tym miasto Poznań),

- powiat wągrowiecki,
- powiat złotowski.

Deinstytucjonalizacja

Przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wprowadziły znaczne ograniczenie roli placówek opiekuńczo-wychowawczych w opiece nad dzieckiem poprzez regulację dotyczące limitu dzieci oraz limitu ich wieku¹⁷, co przyczynia się do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej i promuje formy rodzinne. Należy podkreślić, że deinstytucjonalizację systemu pieczy zastępczej muszą komplementarnie wspierać przede wszystkim działania na rzecz rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym działania polegające na zwiększaniu wydatków na system rodzinnej pieczy zastępczej. Z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” wynika, iż w części powiatów poziom finansowania pieczy zastępczej jest niski i/lub istnieją powiaty, na terenie których środki przeznacza się w dużej mierze na finansowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W związku z powyższym IZ WRPO zwraca uwagę, iż w pierwszej kolejności należy wspierać usługi systemu pieczy zastępczej na tych obszarach, na których w mniejszym stopniu finansuje się formę rodzinną pieczy zastępczej w stosunku do formy instytucjonalnej.

Projekt realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Do zadań własnych samorządu województwa (zgodnie z art. 183 ustawy z *dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*) należy promowanie nowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W ramach projektu pozakonkursowego realizowanego przez ROPS możliwa jest realizacja m.in. następujących działań:

- 1) przeprowadzanie ponadstandardowych diagnoz dzieci niezbędnych do wprowadzenia dziecka w efektywny kontakt z kandydatami na rodziców adopcyjnych np. w zakresie FAS (Zespół Alkoholowy Płodu), RAD (Zespół Zaburzenia Więzi) i innych specyficznych problemów rozwojowych;
- 2) umożliwienie dziecku w okresie preadopcyjnym kompensowania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych oraz umożliwienie rozwijania zainteresowań

¹⁷Do końca 2020 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych może przybywać maksymalnie 30 dzieci, a od dnia 1 stycznia 2021 roku – 14 dzieci. Ponadto w placówkach opiekuńczo-wychowawczych do 31 grudnia 2019 roku mogą przebywać dzieci powyżej 7 roku życia, po upływie tego okresu w ww. placówkach mogą przebywać jedynie dzieci powyżej 10 roku życia.

sprzyjających pomyślności aklimatyzacji i przystosowania do nowych warunków rodzinnych, środowiskowych i oświatowych;

- 3) realizacja indywidualnego planu pracy z dzieckiem i z rodziną w okresie preadopcji poprzez zapewnienie konsultacji, wsparcia, terapii, rehabilitacji, mających umożliwić pomyślne zakończenie preadopcji decyzją o adopcji;
- 4) pilotowanie usług preadopcyjnych poprzez funkcję Opiekuna Rodzin;
- 5) pilotowanie przebiegu okresu preadopcyjnego (od powierzenia dziecka do nowej rodziny do orzeczenia o adopcji) poprzez ustalenie indywidualnego planu pracy z rodziną i dzieckiem;
- 6) koordynacja działań terapeutyczno-poradniczych w zakresie trudności napotykaných przez rodziny przygotowujące się do adopcji;
- 7) wdrażanie dodatkowych specjalistycznych usług konsultacyjnych np. terapii małżeńskich, przeżywania straty i kryzysu, w zakresie prawa rodzinnego itp.
- 8) wzmocniania kompetencji rodzicielskich np. warsztaty umiejętności rodzicielskich, szkoła dla rodziców, szkolenie w zakresie rewalidacji i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, oraz w zakresie kompensowania opóźnień edukacyjnych itp.
- 9) prowadzenie treningów interpersonalnych w zakresie komunikacji, radzenia sobie ze stresem, asertywności, kontroli emocji, budowania poczucia własnej wartości itp.

W ramach powyższego projektu nie będą finansowane zadania zleczone z zakresu administracji rządowej realizowane przez samorząd województwa wynikające z *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

6.3. Zasady realizacji wsparcia w ramach typu 2: Projekty poprawiające dostęp do usług opiekuńczych i asystenckich

6.3.1. Beneficjent zapewnia, że w przypadku wsparcia dla usług asystenckich/opiekuńczych w ramach projektu, procentowo zwiększy się liczba miejsc świadczenia usług asystenckich/opiekuńczych prowadzonych przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu.

6.3.2. Beneficjent zapewnia, że usługi opiekuńcze są świadczone dla osób niesamodzielnych.

6.3.3. Beneficjent zapewnia, że wsparcie dla usług opiekuńczych odbywa się poprzez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności. Tworzone miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być miejscami:

- a) stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego;
- b) stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego.

Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych.

6.3.4. Beneficjent może udzielić wsparcia osobom będącym w opiece instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-pobytowych w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w lokalnej społeczności, o ile przyczynia się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w lokalnej społeczności.

6.3.5. Podmioty prowadzące opiekę instytucjonalną, tj. placówki opiekuńczo-pobytowe mogą sfinansować działania pozwalające na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w lokalnej społeczności, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w lokalnej społeczności.

6.3.6. Aby umożliwić pozostanie osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych w lokalnej społeczności, dopuszczono finansowanie działań pozwalających tym osobom na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działań zwiększających mobilność, autonomię, bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsca pracy lub ośrodka wsparcia); przy czym tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS lub w ramach cross-finansingu.

6.3.7. Beneficjent może wykorzystywać nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne w usługach opiekuńczych np. teleopieka, systemy przywoławcze.

6.3.8. Beneficjent może realizować działania wspierające opiekunów faktycznych w opiece nad osobami niesamodzielnymi, w szczególności:

- a) kształcenie, w tym szkolenie i zajęcia praktyczne oraz wymianę doświadczeń dla opiekunów faktycznych, zwiększających ich umiejętności w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi;

- b) poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych;
- c) tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych w formie pobytu całodobowego lub dziennego, zgodnie z pkt 6.3.3;
- d) sfinansowanie usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.

6.3.9. Beneficjent zobowiązany jest do osiągnięcia wskaźnika efektywności społeczno-zatrudnieniowej na poziomie 56%, w tym wskaźnika efektywności zatrudnieniowej na poziomie 22%. W odniesieniu do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi minimalny poziom efektywności społeczno - zatrudnieniowej wynosi 46%, w tym minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej – 12%¹⁸.

6.3.10. Sposób i metodologia pomiaru wskaźnika efektywności społeczno - zatrudnieniowej w projektach realizowanych w ramach Działania 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne WRPO 2014+ stanowi załącznik nr 7.17

UWAGA: Efektywność społeczno-zatrudnieniowa jest mierzona wyłącznie w odniesieniu do osób, które są aktywizowane. W przypadku PI 9iv efektywność nie jest mierzona wobec osób niesamodzielnych, które nie są aktywizowane. Pomiar efektywności nie dotyczy zatem osób niepełnosprawnych i starszych korzystających z usług opiekuńczych czy asystenckich, natomiast może dotyczyć ich opiekunów, jeśli projekt przewiduje wsparcie aktywizacji społeczno- zatrudnieniowej dla opiekunów osób niesamodzielnych. Z pomiaru efektywności wyłączone są też 3 grupy osób: osoby będące w pieczy i opuszczające pieczę, nieletni wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości, osoby przebywające w Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze i Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii. Wobec dzieci przebywających w placówkach wsparcia dziennego nie stosuje się aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej, więc wobec nich także nie ma obowiązku stosowania efektywności społeczno-zatrudnieniowej.

¹⁸ Osiągnięcie efektywności społeczno-zatrudnieniowej w tym efektywności zatrudnieniowej na poziomach określonych w kryterium dostępu nr 11 weryfikowane będzie na podstawie wskaźników (tj. specyficznych dla projektu wskaźników rezultatu bezpośredniego, których jednostką miary są osoby) określonych przez Projektodawcę służących weryfikacji spełnienia przedmiotowego kryterium.

6.3.11. Beneficjent w ramach projektu nie ma możliwości tworzenia nowych miejsc świadczenia usług opiekuńczych w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w ramach placówek opiekuńczo-pobytowych ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca świadczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w ramach placówek opiekuńczo – pobytowych.

6.3.12. Beneficjent zapewnia, że usługi asystenckie są świadczone dla osób z niepełnosprawnościami.

6.3.13. Beneficjent zapewnia, że wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 6.3.1.

6.3.14. Beneficjent zapewnia, że wsparcie świadczone w ramach usług asystenckich jest wsparciem wysokiej jakości dostosowanym do indywidualnych potrzeb osób wynikających z poszczególnych rodzajów niepełnosprawności oraz zakresu czynności wykonywanych przez asystenta w ramach usługi asystenckiej.

Usługi asystenckie mogą być świadczone przez asystentów osób niepełnosprawnych, którzy ukończyli kształcenie w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184 , z późn. zm.) lub przez asystentów osobistych posiadających doświadczenie w realizacji usług asystenckich lub odpowiednie przeszkolenie, przy czym istnieje możliwość przeszkolenia asystentów w ramach projektu przed rozpoczęciem świadczenia przez nich usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

IZ RPO określiła poziom wymaganych kompetencji lub kwalifikacji dla asystentów realizujących usługi asystenckie:

Asystent osoby niepełnosprawnej (AON)

Zgodnie z Wytycznymi w obszarze włączenia usługi asystenckie mogą być świadczone przez asystentów osób niepełnosprawnych, którzy na poziomie rocznej szkoły policealnej ukończyli kształcenie w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. 2012, poz. 184, z późn. zm.) lub też poprzez asystentów osobistych osób z niepełnosprawnością (zwanym dalej asystentami osobistymi), posiadających doświadczenie w realizacji usług asystenckich lub odpowiednie przeszkolenie w ramach odpowiednich kursów.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. 2012, poz. 7, z późn. zm.)

kwalfikacja K1 *Udzielanie pomocy i organizowanie wsparcia osobie niepełnosprawnej* wyodrębniona dla zawodu asystent osoby niepełnosprawnej (kod zawodu: 341201) może być kształcona na kwalifikacyjnym kursie zawodowym, którego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

Ww. kwalifikacja została szczegółowo opisana w podstawie programowej kształcenia w zawodach jako zestaw oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalający na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych.

IZ WRPO 2014 + dopuszcza możliwość przeszkolenia asystentów osobistych w ramach projektu przed rozpoczęciem świadczenia przez nich usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami (ON).

Uwaga: **nie tylko** poprzez kwalifikacyjne kursy zawodowe.

IZ WRPO 2014+ w obawie przed niskimi kwalifikacjami asystentów osobistych, jakością prowadzonych szkoleń oraz w obliczu braku standardów usługi Asystenta Osoby Niepełnosprawnej (AON) rekomenduje następujące wymogi dla kandydatów na Asystenta osobistego

- **minimalne roczne doświadczenie w pracy z osobą z niepełnosprawnością** poświadczone formalnie poprzez świadectwo pracy, referencje, umowę o pracę/cywilno-prawną, zaświadczenie o odbytym lub odbywanym wolontariacie lub nieformalnie: cv, list motywacyjny kandydata na Asystenta osobistego opisujący posiadane doświadczenie (w tym np. cykliczna i długotrwała opieka nad członkiem rodziny), referencje, polecenia.

Uzasadnienie: Przyjęcie takich kryteriów nie wyklucza z pełnienia roli asystenta osób z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami z niepełnosprawnościami (specjalistów, terapeutów i instruktorów) nieposiadających dyplomu Asystenta osoby niepełnosprawnej.

- **kompetencje pożądane w zawodzie Asystenta osobistego:** umiejętności praktyczne oraz predyspozycje osobowościowe (szczegółowo opisane w dalszej części) **zweryfikowane podczas rozmowy kwalifikacyjnej poprzez psychologa i doradcę zawodowego;** wiedza na temat obszaru niepełnosprawności i elementów wspomagających funkcjonowanie ON; znajomość przepisów administracyjnych i regulacji prawnych dotyczących ON; znajomość

sytuacji rynku pracy oraz sieci podmiotów działających na rzecz ON; inne umiejętności wynikające ze zdiagnozowanych potrzeb ON np. znajomość języka migowego.

- **ukończenie kursu pierwszej pomocy przedmedycznej poświadczonego imiennym zaświadczeniem** – znajomość podstaw pierwszej pomocy medycznej powinna być zweryfikowana podczas rozmowy kwalifikacyjnej.

- **pożądane cechy osobowości (kompetencje miękkie):**

- **dyspozycyjność** – możliwość pomocy osobie niepełnosprawnej w wyznaczonych porach;
- **asertywność** – konieczność utrzymania określonych granic we współpracy z osobą z niepełnosprawnością;
- **dyskrecja** – konieczność zachowania w tajemnicy informacji, dotyczących osoby z niepełnosprawnością i jej otoczenia;
- **wrażliwość, empatia i umiejętność współpracy z ludźmi** – umiejętność „spojrzenia na świat oczami drugiej osoby”, konieczność nawiązania pozytywnych relacji z osobą z niepełnosprawnością i jej rodziną, opartych na wzajemnym szacunku i zaufaniu;
- **sprawność fizyczna** – warunki, fizyczne umożliwiają wywiązywanie się z zadań z zakresu pomocy osobie z niepełnosprawnością;
- **wytrwałość i cierpliwość** – odporność na frustracje, niepowodzenia i trudności;
- **samodzielność w myśleniu i działaniu** – umiejętność przewidywania konsekwencji swoich działań, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, kreatywność;
- **umiejętność komunikacji** – rozumiana jako zdolność prostego przekazu informacji dostosowanego do „ograniczeń” odbiorcy oraz jako zdolność wysłuchiwanie.

Zalecenia dotyczące usług świadczonych przez Asystenta osobistego

- **Usługi Asystenta Osoby Niepełnosprawnej/ Asystenta osobistego – informacje ogólne**

- Głównym celem usług AON jest umożliwienie niezależnego, samodzielnego i aktywnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i zawodowym. AON /Asystent osobisty wykonując swoje obowiązki powinien umożliwić funkcjonowanie

ON wykonując lub pomagając wykonać takie czynności jakie ta osoba by wykonała będąc osobą sprawną zastępując mu jego dysfunkcje;

- Przez usługi asystenckie rozumie się świadczenie osobistej pomocy przez AON /Asystenta osobistego wykonywaniu czynności, których nie jest ona w stanie wykonywać samodzielnie. Jego zadaniem jest także pomoc osobom z niepełnosprawnością w wykonaniu podjętych już przez nich działań oraz inspirowanie i zachęcanie do aktywności, doradzanie, wsparcie psychiczne i emocjonalne. Asystent ma być towarzyszem w nawiązywaniu nowych relacji społecznych, motywacją do aktywnego korzystania z ról życia osobistego, społecznego i zawodowego.

- Zadaniem asystenta nie jest podejmowanie decyzji za ON, a jedynie pomoc, bądź wspomaganie jej w realizacji osobistych zamiarów. Praca AON/Asystenta osobistego polega na wykonaniu ściśle określonych zadań, przy czym **nie są to zadania typowo opiekuńcze**. Asystent powinien pełnić przede wszystkim funkcję swoistej "protezy", swoistego narzędzia wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością w zakresie przemieszczania się i pokonywania najprostszych życiowych barier związanych z niepełnosprawnością. Asystent **nie wyreca** podopiecznego w jego obowiązkach, **ale wspiera** bądź wskazuje rozwiązania problemu, pozwala osobom objętym opieką asystencką na rozwój umiejętności w sferze samorealizacji czy szeroko rozumianej samodzielności, przy czym jednocześnie nie izoluje podopiecznego od jego środowiska i nie stwarza zagrożenia jego alienacji.

Przykładowy katalog usług Asystenta osobistego:

- pomoc w wykonywaniu podstawowych czynnościach dnia codziennego np. ubieraniu/ rozbieraniu, przesiadaniu się z łóżka na wózek inwalidzki, toalecie, czynnościach fizjologicznych, spożywaniu posiłków, itp.;
- pomoc w razie, potrzeby podczas snu podopiecznych –np. zmiana pozycji, odsysanie.
- pomoc w udziale w zajęciach rehabilitacyjnych i rekreacyjnych ON;
- pomoc w dojeździe do pracy/ szkoły, w wyjściu do sklepu/ urzędu;
- pomoc podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w szkole oraz na uczelni;
- pomoc w dotarciu i uczestniczeniu w kursach zawodowych oraz różnych, szkoleniach;

- pomoc podczas podróży środkami komunikacji miejskiej jak i pozostałych środków komunikacji krajowej jak międzynarodowej wynikającej z potrzeb ON;
- pomoc w innych potrzebach zgłoszonych przez ON wynikających z ich indywidualnych potrzeb.

Uwaga: zakres wsparcia i czynności realizowane przez Asystenta osobistego powinny zostać uregulowane przez podmiot realizujący projekt poprzez odpowiednie zapisy w zakresie czynności zatrudnianego Asystenta osobistego.

Dobór Asystenta osobistego do osoby z niepełnosprawnością

W celu właściwego doboru Asystenta osobistego, IZ WRPO 2014+ **zaleca wprowadzenie przez podmiot realizujący projekt arkusza diagnostycznego dla ON**, który będzie zawierał informacje dotyczące dysfunkcji ON, jego warunków lokalowych, czynności dnia codziennego oraz oczekiwań ON wobec asystenta.

IZ WRPO 2014+ zaleca aby dobór asystenta do osoby z niepełnosprawnością uwzględniał informacje zawarte ww. arkuszu diagnostycznym. Należy zwrócić uwagę przed wszystkim na:

- wiek - aby był możliwie zbliżony, co może ułatwić nawiązanie relacji;
- odległość miejsca zamieszkania Asystenta osobistego od miejsca zamieszkania ON - powinna być optymalna na tyle aby zapewnić szybkie dotarcie do ON w sytuacjach nagłych;
- stopień/rodzaj niepełnosprawności, z którym miały już styczność, gdyż tego rodzaju doświadczenie z pewnością ułatwi pracę;
- katalog potrzeb ON - na podstawie arkusza diagnostycznego.

IZ rekomenduje stosowanie powyższych wymogów również w stosunku do AON.

6.3.15. Beneficjent zapewnia, że realizacja projektu nie spowoduje:

- a) zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz
- b) zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania przez beneficjentów usług asystenckich lub opiekuńczych.

6.3.16. Beneficjent ma możliwość dopuszczenia częściowej lub całkowitej odpłatności za usługi asystenckie lub opiekuńcze, dla osób innych niż osoby z niepełnosprawnościami i osoby niesamodzielne, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium

dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej. Beneficjent może zaproponować własne zasady odpłatności skorelowanych z zasadami dotychczas stosowanymi przez beneficjenta. Zasady odpłatności uzależnione są w szczególności od sytuacji materialnej osób niesamodzielnych i ich opiekunów faktycznych, rodzaju usługi i specyfiki grupy docelowej. Stosowanie odpłatności w projekcie musi być zaplanowane i uzasadnione we wniosku o dofinansowanie projektu, przy czym odpłatności te stanowią wkład własny w projekcie.

6.3.17. Możliwość wykorzystania opłat nie może ograniczać udziału w projekcie grupom docelowym wspieranym z EFS. Opłaty powinny być symboliczne i nie stanowić istotnej bariery uczestnictwa w projekcie. Informacja na temat pobierania opłat od uczestników powinna zostać zawarta we wniosku o dofinansowanie projektu i będzie podlegać ocenie pod kątem celowości i ewentualnego ograniczenia dostępu do projektu dla potencjalnych uczestników projektu .

6.3.18. Usługi opiekuńcze, dotyczą m.in.:

- a) usług pielęgnacyjnych,
- b) usług higieniczno-sanitarnych,
- c) usług treningowych w zakresie uczenia i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (w tym także trening funkcjonowania w społeczeństwie, trening gospodarowania budżetem),
- d) zapewnienia kontaktów z otoczeniem.

6.3.19. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane muszą być do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności uczestników oraz muszą być świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym¹⁹.

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze świadczone są przede wszystkim, osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Wyniki z raportu „Diagnoza sektora

¹⁹ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra pracy i polityki społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. 2006 nr 134 poz. 943).

usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS wykazują, iż w 2014 roku w województwie Wielkopolskim występuje 28 gmin, na których nie organizowano dotychczas usług opiekuńczych tj.:

- powiat chodzieski (gmina: gmina wiejska Chodzież),
- powiat gnieźnieński (gmina: gmina miejsko – wiejska Czarniejewo, gmina wiejska Kiszkowo, gmina wiejska Łubowo, gmina wiejska Mieleşzyn),
- powiat grodziski (gmina: gmina wiejska Granowo),
- powiat kaliski (gmina: gmina wiejska Koźminek),
- powiat kępiński (gmina: gmina wiejska Bralin),
- powiat kolski (gmina: gmina wiejska Babiak, gmina wiejska Chodów, Gmina wiejska Grzegorzew),
- powiat krotoszyński (gmina: gmina miejsko – wiejska Koźmin Wielkopolski, gmina wiejska Rozdrażew),
- powiat leszczyński (gmina: gmina wiejska Lipno, gmina miejsko – wiejska Osieczna, gmina wiejska Wijewo),
- powiat międzychodzki (gmina: gmina wiejska Kwilcz),
- powiat nowotomyski (gmina: gmina wiejska Kuşlin),
- powiat ostrzeszowski (gmina: gmina wiejska Kobyła Góra),
- powiat pilski (gmina: gmina wiejska Kaczory, gmina wiejska Szydłowo),
- powiat poznański (gmina: gmina wiejska Kleszczewo),
- powiat szamotulski (gmina: gmina wiejska Obrzycko),
- powiat średzki (gmina: gmina wiejska Dominowo, gmina wiejska Krzykosy),
- powiat turecki (gmina: gmina wiejska Turek),
- powiat wrzesiński (gmina: gmina wiejska Kołaczkowo),
- powiat złotowski (gmina: gmina wiejska Złotów).

IZ WRPO rekomenduje podjęcie działań zmierzających do tworzenia miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności na terenie gminy/gmin, w których nie świadczone dotychczas usług opiekuńczych oraz na terenie gminy/gmin, w których usługi opiekuńcze są świadczone w niewystarczającym zakresie. Projektodawca przed rozpoczęciem realizacji projektu, jest zobowiązany każdorazowo do dokonania analizy pod kątem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze na danym terenie.

Organizowanie nowych lub dodatkowych godzin usług opiekuńczych powinno być poprzedzone rozpoznaniem potrzeb grup docelowych (osób wymagających opieki oraz rodzin sprawujących opiekę).

Dzienne domy pomocy

Rekomenduje się zwiększenie dostępności i przystępności cenowej dziennych domów pomocy oraz zapewnienie różnorodności form angażujących ich uczestników w działalność społeczną i kulturalną na terenie gminy/gmin województwa wielkopolskiego, gdzie nie funkcjonują dzienne domy pomocy oraz na terenie gminy/gmin, na których dzienne domy pomocy świadczą usługi społeczne w stopniu niewystarczającym. Zgodnie z raportem „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS na terenie 87 % wielkopolskich gmin województwa wielkopolskiego nie ma dziennych domów pomocy. W związku z powyższym należy podjąć działania, które wpłyną na dostępność dziennych domów pomocy i jednocześnie przyczyniają się do realizacji jednego z wyzwań polityki senioralnej, którym jest zagospodarowanie potencjału osób starszych m.in. wiedzy, umiejętności, doświadczenia zawodowego i życiowego oraz chęci pracy na rzecz innych. IZ WRPO zaznacza, iż przed rozpoczęciem realizacji projektu Projektodawca jest zobowiązany każdorazowo do dokonania analizy pod kątem zapotrzebowania na usługi społeczne w dziennych domach pomocy, tam gdzie nie są one w ogóle świadczone bądź są świadczone w niewystarczającym zakresie.

Świadczenie usług w godzinach popołudniowych, wieczornych oraz w weekendy.

Wyniki z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS wskazują, potrzebę zapewnienia opieki w postaci usług opiekuńczych nie tylko w powszechnie uznanych godzinach dziennych, ale także w godzinach popołudniowych, wieczornych oraz w weekendy. „Zapewnienie opieki o wysokiej jakości wydaje się niemożliwe w sytuacji gdy średnio na każdy dzień w miesiącu przypada nie więcej niż 1 godzina usługi opiekuńczej” (Diagnoza ROPS). W związku z powyższym rekomenduje się świadczenie usług opiekuńczych dostosowanych do indywidualnych potrzeb czasowych usługobiorcy oraz w godzinach popołudniowych, wieczornych oraz w weekendy.

Opiekunowie nieformalni

„W województwie wielkopolskim odsetek osób w wieku 80+ w ogólnej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym osiąga wartość 19,33%” (Diagnoza ROPS), co przekłada się na wysoką liczbę wypłacanych świadczeń z tytułu specjalnego zasiłku opiekuńczego. Wyniki z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS wskazują, iż aktualnie liczba wypłacanych świadczeń specjalnego zasiłku opiekuńczego przewyższa liczbę osób objętych usługami opiekuńczymi, czyli więcej rodzin podejmuje opiekę nad osobami niesamodzielnymi, aniżeli jest osób objętych usługami opiekuńczymi. W związku z powyższym rekomenduje się zwiększenie liczby usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania w celu umożliwienia opiekunom faktycznym częściowy lub pełen powrót na rynek pracy.

„Konieczne jest budowanie systemu świadczenia usług opiekuńczych w formie tzw. opieki wytchnieniowej w celu minimalizowania ryzyka umieszczenia osób niesamodzielnych przez członków rodziny w placówkach opieki całodobowej na stałe.

Konieczna jest organizacja szkoleń dla opiekunów nieformalnych w celu zwiększenia ich kompetencji w zakresie pielęgnacji i opieki, aby osoby niesamodzielne mogły korzystać ze wsparcia rodziny tak długo, jak tylko to możliwe” (Diagnoza ROPS).

Finansowanie usług opiekuńczych

Rekomenduje się koszty urealnienie kosztów świadczenia usług opiekuńczych w celu polepszenia ich jakości. Wyniki z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS wskazują, iż w Wielkopolsce występują dość duże różnice w finansowaniu usług opiekuńczych przez gminy. W związku z powyższym, aby urealnić koszt jednej godziny usługi opiekuńczej należy przede wszystkim określić kilka składowych np. zakres oraz stopień skomplikowania usługi, minimalne wynagrodzenie za pracę, koszt jaki pracodawca ponosi w związku z zatrudnieniem i szkoleniem pracownika oraz ewentualne zyski dla realizatora w sytuacji zlecenia usługi. Uwzględnienie wyżej wymienionych kwestii przy ustalaniu kosztu usług opiekuńczych przyczyni się do zwiększenia jakości świadczonych usług.

Usługi dla osób starszych

„Zmiany demograficzne wydają się być niezwykle ważnym czynnikiem wpływającym na popyt na usługi opiekuńcze” (Diagnoza ROPS). dokumentu wyniki z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS wskazują, iż społeczeństwo, w tym mieszkańcy Wielkopolski, starzeje się, a możliwości świadczenia opieki przez osoby młode nad starszymi maleją. Zatomizowana rodzina coraz częściej nie będzie w stanie świadczyć opieki nad niesamodzielnym członkiem rodziny. W związku z powyższym rekomenduje się zwiększenie liczby osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczby godzin ich świadczenia. „To z kolei wiąże się ze zwiększeniem zatrudnienia w branży opiekuńczej, zaangażowaniem wielu podmiotów dla zaspokojenia pojawiających się potrzeb oraz komplementarność różnych usług dla osób wymagających opieki, w tym osób w podeszłym wieku” (Diagnoza ROPS).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Wyniki z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS wykazują, iż specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2014 r. w województwie wielkopolskim świadczyło zaledwie 16 gmin, które znajdowały się na terenie 11 powiatów. IZ WRPO rekomenduje w pierwszej kolejności objęcie specjalistycznymi usługami opiekuńczymi mieszkańców tych gmin, gdzie usługi nie były świadczone dotychczas. Wykaz gmin, na których nie świadczone specjalistycznych usług opiekuńczych znajduje się w dokumencie wskazanym powyżej.

Projektodawca przed rozpoczęciem realizacji projektu, jest zobowiązany każdorazowo do dokonania analizy pod kątem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze na danym terenie.

Usługi asystenckie

Usługi asystenckie to usługi świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób i rodzin w wykonywaniu podstawowych czynności dnia

codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego. Wyniki z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS wykazują, iż na terenie województwa wielkopolskiego działa zbyt mała liczba asystentów osób niepełnosprawnych, a zapotrzebowanie na tę usługę jest duże.

Rozwiązanie odpowiada na problem jakim jest niska aktywność społeczna, zawodowa lub edukacyjna osób niepełnosprawnych. Obserwowana jest niewystarczająca efektywność narzędzi i form wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS) i Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie (PCPR) w aktywizacji tej grupy, a także utrudniona możliwość stosowania na szeroką skalę usług asystenckich. Działania w kierunku zwiększenia liczby asystentów osób niepełnosprawnych umożliwią wsparcie osób z niepełnosprawnościami i rodzin w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.

IZ zwraca uwagę, iż kwalifikowalne w ramach projektu jest zatrudnienie asystentów osobistych posiadających doświadczenie w realizacji usług asystenckich lub odpowiednie przeszkolenie, przy czym istnieje możliwość przeszkolenia asystentów w ramach projektu przed rozpoczęciem świadczenia przez nich usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami z zastrzeżeniem pkt. 6.3.14.

Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W kontekście wspierania funkcjonowania społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi, należy uzupełnić statystyki resortowe pomocy społecznej statystykami dot. stanu zdrowia psychicznego mieszkańców województwa wielkopolskiego. W 2013 roku 110 608 Wielkopolan (3,2% populacji mieszkańców województwa wielkopolskiego) było leczonych w poradniach zdrowia psychicznego z powodu zaburzeń psychicznych (lecznictwo ambulatoryjne) w tym 4 494 dzieci i młodzieży.

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest tu wyróżnionej grupie osób. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej, a nie tak, jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych, regulacje gminne. *Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego* określa, że ośrodki pomocy społecznej, w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi, organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają

poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Przy określeniu, komu przysługuje pomoc w formie usług specjalistycznych, zastosowanie ma ogólna zasada dotycząca usług, zapisana w ustawie o pomocy społecznej. Zasada ta wskazuje, że pomoc w formie usług specjalistycznych może być przyznana osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może im jej zapewnić. Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy lub w ośrodkach wsparcia takich, jak środowiskowe domy samopomocy (ŚDS), kluby samopomocy, dzienne domy pomocy.

W kontekście wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi należy przeanalizować liczbę gmin, w których świadczone specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wyniki z raportu „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS wskazują, że w 2014 r. 155 gmin (67% gmin) nie świadczyło na swoim terenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W powiatach: chodzieskim, szamotulskim oraz międzychodzkiem żadna gmina nie świadczyła w 2014 roku specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Z trzech wymienionych powiatów tylko w 1 – międzychodzkiem, funkcjonują 2 ŚDS.

W badaniu wskazano, że w 2014 roku na terenie 53 jednostek samorządu terytorialnego, funkcjonowało 67 ŚDS. 9 placówek funkcjonowało na terenie dziewięciu gmin wiejskich, 18 placówek na terenie dziewięciu gmin miejskich oraz 19 domów na terenie dziewiętnastu gmin miejsko-wiejskich. Najwięcej środowiskowych domów samopomocy znajduje się w powiatach: m. Poznań (9), tureckim (5), pleszewskim (4), ostrowskim (4), ostrzeszowskim (3), konińskim (3), kościańskim (3), kolskim (3), gnieźnieńskim (3) i poznańskim (3).

Deficyty w zakresie dostępności tych placówek widać wyraźnie w północnej i wschodniej części województwa wielkopolskiego. Placówek brakuje w powiatach: złotowskim, czarnkowsko-trzcianeckim, chodzieskim, obornickim, szamotulskim, grodziskim i wolsztyńskim.

204 samorządy (189 gminnych i 15 powiatowych) nie organizują wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie ośrodków dziennych. Spośród 189 samorządów gminnych nie posiadających na swoim terenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, aż 141 (62% wielkopolskich gmin) nie organizuje również wsparcia w postaci zapewnienia specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy m.in. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 20 ustawy o pomocy społecznej). Z kolei do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy m.in. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ustawy o pomocy społecznej).

Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej w 2015 roku umożliwiła prowadzenie klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez gminy, a nie tylko powiaty. Dotychczas wiele osób nie mogło korzystać z oferty klubów prowadzonych przez powiaty z uwagi na odległość.

Uwaga: Współfinansowane ze środków EFS w gminach i powiatach mogą być wyłącznie zadania wykraczające poza zakres zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Rekomenduje się, aby w pierwszej kolejności rozwijać usługi na terenie gmin, w których nie są realizowane specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wymaganym działaniem gminy/powiatu przed podjęciem decyzji o wsparciu dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest przygotowanie diagnozy potrzeb i sytuacji społecznej gminy/powiatu w zakresie występujących na jej terenie problemów, w tym liczby osób z zaburzeniami psychicznymi i ich potrzeb.

6.4. Zasady realizacji wsparcia w ramach typu 3: Projekty zwiększające dostęp do mieszkalnictwa wspomagane

6.4.1. Mieszkanie wspomagane to usługa świadczona w lokalnej społeczności, które może być prowadzone:

a) w postaci **mieszkania chronionego**, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej lub
b) w postaci mieszkania lub domu, przygotowującego osoby w nim przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zapewniającego pomoc w prowadzeniu samodzielnego życia. Mieszkanie lub dom może być prowadzone przez podmioty ekonomii społecznej. Wsparcie może być prowadzone jako usługa mieszkania:

i) **treningowego**, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia

samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób (w szczególności osobom opuszczającym pieczę zastępczą, osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi) w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji;

Głównym celem treningu mieszkaniowego jest przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie, które realizowane jest w warunkach naturalnych. Istotnym elementem treningu mieszkaniowego jest m.in. nauka planowania zadań życiowych, zarówno w perspektywie długoterminowej (np.: opłacanie rachunków) jak i krótkoterminowej (np.: robienie zakupów).

Trening mieszkaniowy powinien zakończyć się:

1. określeniem potencjału osoby w zakresie samodzielności, zaradności życiowej, kompetencji społecznych i interpersonalnych,
2. ustaleniem zakresu wsparcia asystenta niezbędnego do realizacji potrzeb osoby z niepełnosprawnością,
3. decyzją o formie mieszkania docelowego.

ii) **wspieranego**, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom niesamodzielnym i wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych. Mieszkanie wspierane charakteryzuje się podporządkowaniem przestrzeni potrzebom osób, zapewniając intymność a jednocześnie możliwość kontroli przestrzeni przez osobę z ograniczoną sprawnością, dlatego też liczba osób zamieszkujących wspólnie mieszkanie wspierane powinna być niewielka (nie więcej niż 7 osób). W mieszkaniu wspieranym bieżące działania planowane są oddolnie przez mieszkańców, a obowiązki „domowe” realizowane są przez osoby z niepełnosprawnością przy adekwatnym do potrzeb wsparciu asystenta.

Formą mieszkania wspomaganego nie jest mieszkanie socjalne.

6.4.2. W przypadku mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, IZ rekomenduje, zastosowanie standardu dotyczącego tej formy

pomocy wynikający z ww. ustawy. W przypadku innych form mieszkań wspomaganych IZ rekomenduje, że mieszkania te spełniają definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności.

6.4.3. Rekomenduje się tworzenie miejsc w nowo tworzonych mieszkaniach wspomaganych (w postaci mieszkania chronionego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej, mieszkania treningowego bądź mieszkania wspieranego zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego) w powiatach, na obszarze których nie funkcjonują mieszkania wspomagane.

6.4.4. Zgodnie z raportem „Diagnoza sektora usług społecznych w województwie wielkopolskim wraz z rekomendacjami” dokonanego na zlecenie ROPS oraz rozeznaniem rynku w tym zakresie, na terenie 16 powiatów województwa wielkopolskiego nie funkcjonują mieszkania wspomagane w postaci mieszkań chronionych. Oznacza to, że osoby zagrożone ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym (mieszkańcy tych powiatów) nie mają dostępu do fachowej pomocy zwiększającej szanse na uzyskanie większej samodzielności w funkcjonowaniu. Należy zwrócić uwagę, że do obszarów tych należą następujące powiaty: kaliski (z wyłączeniem obszaru miasta Kalisza), kępiński, ostrowski, koniński (z wyłączeniem obszaru miasta Konina), słupecki, wrzesiński, gostyński, międzychodzki, rawicki, wolsztyński, chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, pilski, obornicki, pleszewski lub śremski.

6.4.5. Beneficjent zapewnia, że wsparcie dla mieszkań wspomaganych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspomaganych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych możliwe jest tworzenie miejsc **krótkookresowego** pobytu.

6.4.6. Beneficjent zapewnia, że w przypadku mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, zapewnia się stosowanie standardów dotyczący tej formy pomocy wynikający z ww. ustawy oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych. W przypadku innych form mieszkań wspomaganych, mieszkania te spełniają definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności.

IZ zaleca współpracę z lokalnymi podmiotami posiadającymi doświadczenie w organizacji mieszkań wspomaganych.

6.5. Instrukcja dotycząca podziału środków zgodnie z algorytmem

6.5.1. Algorytm podziału środków stanowi źródło informacji o dopuszczalnej maksymalnej wartości projektu w stosunku do poszczególnych Projektodawców oraz wymaganej minimalnej liczby uczestników, którzy powinni zostać objęci wsparciem.

W celu określenia maksymalnej wartości projektu Projektodawca powinien odnaleźć w kolumnie *nazwa powiatu* wiersz odpowiadający swojemu powiatowemu centrum pomocy rodzinie. W kolumnie *alokacja dla powiatu* wskazana jest „podstawowa” wartość projektu, którą (zgodnie z zapisami kryterium dostępu) można powiększyć o alokację wynikającą z lokalizacji działań planowanych do realizacji wspólnie z partnerem (kolumna *dodatkowe środki wynikające z realizacji projektu na obszarze gminy w partnerstwie z JST oraz PES i/lub NGO*).

nazwa powiatu	alokacja dla powiatu	zakładana liczba uczestników projektu (wynikająca z proponowanej alokacji)	nazwa gminy	dodatkowe środki wynikające z realizacji projektu na obszarze gminy w partnerstwie z JST oraz PES i/lub NGO	zakładana liczba dodatkowych uczestników projektu (wynikająca z zakontraktowania dodatkowych środków)
chodzieski	950 448,05	102			
			Budzyń	102 499,30	11
			Chodzież (gmina miejska)	232 952,95	25
			Chodzież (gmina wiejska)	102 499,30	11
			Margonin	111 817,42	12
			Szamocin	93 181,18	10

Przykład: w przypadku PCPR w Chodzieży, które zdecydowałyby się na partnerstwo z gminą Budzyń oraz stowarzyszeniem (bez względu na obszar z jakiego pochodzi), którego działania dotyczyć będą gminy Szamocin, maksymalna wartość projektu wyniosłaby 1 146 128,53 PLN. Wartość ta wynika z zapisów w kolumnie *alokacja dla powiatu* określonym dla powiatu chodzieskiego (950 448,05 PLN) oraz zapisów w kolumnie *dodatkowe środki wynikające z realizacji projektu na obszarze gminy w partnerstwie z JST oraz PES i/lub NGO* w wierszach Budzyń i Szamocin (odpowiednio 102 499,30 PLN oraz 93 181,18 PLN), które odpowiadają obszarowi realizacji projektu.

Uwaga:

Brak jest możliwości realizacji projektu poza obszarem powiatu, z którego PCPR aplikuje o środki. Projektodawca nie będzie mógł również zwiększyć dostępnej alokacji o środki wskazane dla gmin z poza powiatu, z którego aplikuje.

Wartość dodatkowych środków wskazanych w kolumnie *dodatkowe środki wynikające z realizacji projektu na obszarze gminy w partnerstwie z JST oraz PES i/lub NGO* jest stała dla danej gminy i nie zwiększa się w przypadku zawarcia partnerstwa z kilkoma partnerami działającymi na obszarze tej samej gminy.

Obszar miast na prawach powiatu został wyłączony z wykazu gmin należących do poszczególnych powiatów.

Projektodawca zobowiązany jest do rekrutacji do udziału w projekcie odpowiedniej **liczby uczestników** – proporcjonalnie do wartości projektu. Liczbę uczestników projektu, którą należy objąć wsparciem wskazano w kolumnach *zakładana liczba uczestników projektu (wynikająca z proponowanej alokacji)* oraz *zakładana liczba dodatkowych uczestników projektu (wynikająca z zakontraktowania dodatkowych środków)*. Oznacza to, że Projektodawca określając liczbę uczestników projektu zobowiązany jest do zsumowania wartości określonej dla swojego powiatu oraz odpowiednio wartości dla poszczególnych gmin, które odpowiadają obszarom działań partnerów (*JST oraz PES i/lub NGO*).

Przykład: w przypadku PCPR w Chodzieży, które zdecydowałoby się na partnerstwo z gminą Budzyń oraz Stowarzyszeniem „Nasze strony”, którego obszarem działania jest gmina Szamocin, zakładana liczba uczestników powinna wynieść 123 osoby. Wartość ta wynika z zapisów w kolumnie *zakładana liczba uczestników projektu (wynikająca z proponowanej alokacji)* określonym dla powiatu chodzieskiego (102 osoby), oraz zapisów w kolumnie *zakładana liczba dodatkowych uczestników projektu (wynikająca z zakontraktowania dodatkowych środków)* w wierszach Budzyń i Szamocin (odpowiednio 11 oraz 10 osób), które odpowiadają lokalizacji działań partnerów.

Uwaga:

W przypadku niewykorzystania całości dostępnych środków wynikających z algorytmu (w omawianym wyżej przykładzie byłoby to np. 573 064,27 PLN zamiast 1 146 128,53 PLN - połowa dostępnych środków), Projektodawca zobowiązany byłby do objęcia wsparciem proporcjonalnie mniejszej liczby osób – nie mniej niż 62 osób (nie oznacza to, że w projekcie nie może uczestniczyć większa liczba uczestników).

W przypadku **Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie** maksymalna **wartość** projektu wynika z kwoty środków wskazanych w kolumnie *alokacja dla miasta na prawach powiatu* w wierszu odpowiadającym danemu miastu (wykaz miast na prawach powiatu zamieszczony jest na końcu tabeli). Powyższa wartość,

w związku z nawiązaniem partnerstwa z PES i/lub NGO zostanie powiększona o kwotę wskazaną (dla tego miasta) w kolumnie *dodatkowe środki wynikające z realizacji projektu na obszarze gminy w partnerstwie z PES i/lub NGO*.

Minimalna wymagana **liczba uczestników** projektu (analogicznie jak w przypadku powiatowych centrów pomocy rodzinie) wynika z zapisów w kolumnie *zakładana liczba uczestników projektu (wynikająca z proponowanej alokacji)* i powinna zostać odpowiednio zwiększona w związku z realizacją projektu w partnerstwie, o wartość wskazaną w kolumnie *zakładana liczba dodatkowych uczestników projektu (wynikająca z zakontraktowania dodatkowych środków)* – proporcjonalnie do wykorzystania dodatkowych środków.

Wartość alokacji w przypadku projektu realizowanego przez **Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej** wynosi 1 600 000,00 PLN i nie może ulec zwiększeniu (wartość projektu w przypadku nawiązania partnerstwa np. z NGO nie zostanie zwiększona o pulę środków wskazaną dla konkretnej gminy, do mieszkańców której skierowany jest projekt).

6.5.2. IZ zaleca, aby Projektodawca realizując projekt w partnerstwie z podmiotem ekonomii społecznej i/lub organizacją pozarządową, przy wyborze partnera preferował podmioty, których statutowa działalność związana jest z planowanym obszarem interwencji projektu - preferowane powinny być podmioty (PES/NGO) działające w lokalnych społecznościach, obejmujących gminę/y danego powiatu, w których realizowane będą działania projektu.

7. Załączniki

7.1. Wykaz wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego stosowanych w ramach naboru dla Podziałania 7.2.1.

7.2. Typy projektów możliwe do realizacji w ramach Podziałania 7.2.1.

7.3. Zobowiązanie do realizacji projektu pozakonkursowego w ramach Działania 7.2. Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałania 7.2.1 Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne/Wzór umowy o dofinansowanie projektu w ramach WRPO na lata 2014-2020.

7.4. Formularz wniosku o dofinansowanie projektu.

7.5. Podręcznik podmiotu zgłaszającego/beneficjenta Lokalnego systemu Informatycznego do obsługi Wielkopolskiego regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 w zakresie obsługi LSI 2014+.

7.6. Regulamin Użytkownika LSI 2014+.

7.7. Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach WRPO na lata 2014-2020.

7.8. Wzór deklaracji poufności.

7.9. Wzór oświadczenia pracownika IOK o bezstronności.

7.10. Karta oceny formalno-merytorycznej wniosku o dofinansowanie projektu pozakonkursowego WRPO 2014+ wraz z systemem wagowym.

7.11. Wymagania dotyczące standardu oraz cen rynkowych najczęściej finansowanych w ramach danej grupy projektów, towarów lub usług.

7.12. Wykaz kategorii wydatków dla Podziałania 7.2.1.

- 7.13.** Algorytm podziału środków dofinansowania.
- 7.14.** Lista oświadczeń Wnioskodawcy i Partnera.
- 7.15.** Standard minimum realizacji zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS.
- 7.16.** Wzór oświadczenia o bezstronności eksperta.
- 7.17.** Sposób i metodologia pomiaru wskaźnika efektywności społeczno - zatrudnieniowej w projektach realizowanych w ramach Działania 7.2